

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ἕκτος

Συνδρομὴ ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

1 Ὀκτωβρίου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΠΑΝΟΥΤΖΟΥ ΝΟΤΑΡΑ

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αρ. 389.

α
Γρ. 750:

ΕΘΝΙΚΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ

Χρεωσθύνται Γρόσια Επτακόσια πενήντα μὲ τόκον ἐτήσιον ὀκτὼ τὰ ἑκατὸν, διδόμενον κατὰ ἑξαμηνίαν, καὶ ἐξοφλοῦνται εἰς ἔτη τρία. Ἡ παροῦσα δμολογία εἶναι δεκτὴ εἰς ἀγορὰν ἐθνικῶν κτημάτων προτιμᾶται ἀπὸ μετρητὰ εἶναι δεκτὴ καὶ εἰς συναλλάγματα, κατὰ τὸν Νόμον τὸν ἐκδοθέντα ἐν Ἐπιδαύρῳ τὴν 1ῃ. Ἰανουαρίου αὐτοῦ. Αρ. α.

Ἐν Κορίνθῳ τὴν α' Αὐγούστου 1823.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΥ

Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.

Ο Μινίστρος τῆς Οἰκονομίας

Ο Αρχιγραμματεὺς τῆς
Επικρατείας
Θ. ΝΕΓΡΗΣ.

Πανὺ Νόταρ

Ὁ Πανοῦτζος Νοταρᾶς ἐγεννήθη τῷ 1740. Ἐπὶ τῆς πρώτης ἐθνοσυνελεύσεως ἐχρημάτισε πληρεξούσιος, μετὰ δὲ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἐξελέγη ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν. Ἐπὶ τῆς δευτέρας ἐθνοσυνελεύσεως ἐχρημάτισεν ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς, ἐπὶ δὲ τῆς τρίτης ὀριστικὸς πρόεδρος. Μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Μεσολογγίου, ἡ ἐθνοσυνέλευσις ἐκλέξασα κυβέρνη-

σιν μὲν διδακτορικὴν ὑπὸ τὸν Ζαῆμιν, ἐπιτροπὴν δὲ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἵνα συμπράττῃ μετὰ τῆς κυβερνήσεως, διελύθη· πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ἦτον ὁ Πανοῦτζος Νοταρᾶς, ὅστις ὡς τελευταίαν πράξιν ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος ἐξέδωκε τὴν 16 Μαρτίου 1827 ἐξ Αἰγίνης προκήρυξιν, δι' ἧς προσεκαλοῦντο οἱ πληρεξούσιοι νὰ συνέλθωσιν εἰς Τροιζῆνα, κατόπιν δὲ ἀπεσύρθη εἰς τὰ ἴδια.

Ὁ Κυβερνήτης διώρισε τὸν Πανοῦτζον Νοταρὰν μέλος τοῦ Πανελληνίου ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν, ἀλλ' οὗτος, ἐννενηκοντούτης ὢν τότε, δὲν ἀπεποιήθη μὲν τὸ ἀξίωμα, ἀγνωστον ὅμως εἶνε, ἂν ἔλαβε καὶ ἐνεργητικὸν τι μέρος. Ἡ ἐν Ἀθήναις ἐθνοσυνέλευσις τοῦ 1843, ἥς διετέλει μέλος, ἐξελέξατο αὐτὸν πρόεδρον αὐτῆς, χάριν σεβασμοῦ, τὰ ἐπίμοχθα ὅμως καθήκοντα τοῦ προέδρου ἐξετέλουν οἱ ἀντιπρόεδροι Μαυροκορδάτος, Κωλέττης, Μεταξάς καὶ Λόντος. Ἀπεβίωσε δὲ ἐν Τρικάλαις τῆς Κορινθίας (ιδιαιτέρᾳ αὐτοῦ πατρίδι) τῷ 1849, ἡλικίαν ἄγων τότε ἑκατὸν ἐννέα ἐτῶν.

Μία τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ ἐνδοξοτέρων οἰκογενειῶν τῆς Ἑλλάδος εἶνε καὶ ἡ τῶν Νοταρᾶδων. Κατὰ μαρτυρίας Βυζαντινῶν καὶ νεωτέρων συγγραφέων κατὰγονται, κατὰ κηδεστὴν ὅμως, ἐκ τῆς βασιλευσάσης οἰκογενείας τῶν Παλαιολόγων. Πρῶτος ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας ταύτης, λέγει ὁ Κούμας, μνημονεύεται ὁ Νικόλαος Νοταρᾶς, ἀκμάσας τῷ 1384—1454 καὶ εἰς γάμον ἔλθων μετὰ τινος ἡγεμονίδος τῆς βασιλευσάσης οἰκογενείας τοῦ Παλαιολόγου. Υἱοὶ δ' αὐτοῦ ὑπῆρξαν ὁ Λουκάς καὶ ὁ Ἀγγελος Νοταρᾶς. Ὁ Λουκάς Νοταρᾶς ἐχρημάτισε μέγας Δούξ· ἐπὶ τῆς ἀλώσεως δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπολέμησε, κατὰ τὸν Χάμμερ,² ἀνδρείως.

Τὴν 30 Μαΐου 1453, γράφει ὁ κ. Παπαρηγόπουλος, ὅτε εἰσῆλθε τὸ δεύτερον ὁ Μεχμέτ Β' εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐπορεύθη κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ οἶκον τοῦ Νοταρᾶ καὶ εὗρε τὴν σύζυγον αὐτοῦ κλινήν ἐκ τῶν φοβερῶν τῆς προτεράρας συγκινήσεων. «Ὅθεν πλησιάζας εἰς τὴν κλινὴν καὶ προσαγορεύσας τὴν ἀσθενῆ εἶπε· «Χαῖρε, ὦ μήτερ, μὴ λυποῦ ἐν τοῖς συμβεβηκόσι. Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γενέσθω. Ἐγὼ ἔτι πλείονα τῶν ὅσα ἀπώλεσας τοῦ δοῦναί σοι· μόνον ὑγίαινε». Τότε προσῆλθον καὶ οἱ παῖδες τοῦ μεγάλου δουκὸς καὶ προσεκύνησαν τὸν νέον αὐτῶν κύριον καὶ εὐχαρίστησαν, μεθ' ὃ ἀπῆλθεν οὗτος ἵνα περιοδεύσῃ ἀνὰ τὴν πόλιν. Ὅλοι οἱ αἰχμάλωτοι, ὃ ἐστὶν ὅλοι οἱ ἐπιζήσαντες κάτοικοι εἶχον ἀπαχθῆ εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ τὸν στόλον. Εἰς τὰς δόους δὲν ἐφαίνετο ψυχὴ ζωῶσα· μόνον ἐν ταῖς οἰκίαις ἐξηκολούθει ἡ λεηλασία τὰ σατανικά αὐτῆς ὄργια, καὶ ἀνεζητοῦντο μανιωδῶς ὅσα τὴν προτεράσαν δὲν ἀνευρέθησαν, καὶ ἐφόνευον ἀλλήλους οἱ ἀρπαγες ἵνα ἀποφύγῃ τὴν διανομήν. Ἡ θέα τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως, ἥτις χυθὲς ἔτι, πλήρης ζωῆς, περιελάμβανε τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν καρδίαν ὅλου τοῦ χριστιανισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς, νῦν δὲ κατέκειτο νεκρά καὶ ἄφωνος, ἐπροξένησε συγκινήσιν τινα καὶ εἰς αὐτὴν τὴν σιδηρᾶν καρδίαν τοῦ Μεχμέτ Β', ὅστις ὅτε ἐφθασεν ἐνώπιον τῶν ἀνακτόρων καὶ ἀπέβλεψε πρὸς τὴν ἐν αὐτοῖς ἐπικρατοῦσαν ἡρμίαν, δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ ἐνθυμηθῇ τὸ τοῦ Πέρσου ποιητοῦ ἐκεῖνο· «ἡ ἀράχνη ἐπιτελεῖ τὰ τοῦ θυρωροῦ καθήκοντα ἐν ταῖς στοαῖς τοῦ βασιλέως, ἡ δὲ γλαυχὴ τονίζει τὸν ἐνυάλιον παιᾶνα ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Ἀφρασιᾶ». Ἀλλ' ἡ ἀκαριαία αὕτη συγκίνησις, καὶ, τὸ δεινότερον, ἡ ἐπὶ τινος ὥρας ἰσχύσασα φιλανθρωπία, ἐξέλιπον μετ' ὀλίγον. Πλησίον τῶν ἀνακτόρων διέταξεν ὁ σουλτάνος νὰ παρατεθῇ συμπόσιον. Ἐκεῖ καταβαπτισθεὶς ὑπὸ τοῦ οἴνου διέταξε τὸν ἀρχιευνούχον νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὸν οἶκον τοῦ μεγάλου δουκὸς καὶ νὰ εἴπῃ αὐτῷ, ὅτι ὁ ἡγεμὼν ὀρίζει ἵνα στείλῃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν νεώτερον εἰς τὸ συμπόσιον. Ἦτο δὲ ὁ νέος 14^{ων} μόλις ἐτῶν καὶ εὐειδής. Ὁ πατὴρ ἀκούσας τὴν διαταγὴν ἀπενεκρώθη καὶ ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν εἴησται παρ' ἡμῶν νὰ παραδίδωμεν οἰκείαις χερσὶ τὰ ἡμέτερα τέκνα, ἵνα μισθώσιν. Προτιμότερον εἶναι νὰ στείλῃ ὁ ἡγεμὼν δῆμιον, ἵνα λάβῃ τὴν κεφαλὴν μου. Ὁ ἀρχιευνούχος τὸν συνεβούλευσε νὰ μὴ παροξύνῃ τὴν ὀργὴν τοῦ σουλτάνου· ὁ δὲ, μὴ πειθόμενος εἶπε, ὅτι ἂν θέλῃ ἄς λάβῃ τὸ παιδίον καὶ ἄς ἀπέλθῃ, ἀλλ' αὐτὸς οἰκείῳ θελήματι δὲν θέλει πώποτε τὸ δώσει. Τότε ὁ ἀρχιευνούχος ἐπιστρέψας παρὰ τῷ ἡγεμόνι διηγήθη τὰ ὑπὸ τοῦ μεγάλου δουκὸς ῥηθέντα. Ὁ δὲ σουλτάνος ἀνεφώνησε· «Ἵπαγε λοιπὸν μετὰ τοῦ δημίου, καὶ σὺ μὲν φέρε με τὸ παιδίον, ὃ δὲ δῆμιος ἄς ἀπαγάγῃ τὸν δοῦκα καὶ τοὺς ἄλλους αὐτοῦ υἱούς». Ὁ Νοταρᾶς μαθὼν τὸ μήνυμα, ἡσπᾶσθη τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰς θυγατέρας, καὶ ἐπορεύθη μετὰ τοῦ δημίου αὐτὸς τε καὶ οἱ δύο πρεσβύτεροι αὐτοῦ υἱοί· ὁ δὲ νεώτερος ἀπηλθε μετὰ τοῦ ἀρχιευνούχου, ὅστις ἐπανελθὼν τὸ μὲν παιδίον παρέδωκεν εἰς τὸν ἡγεμόνα, ἔδειξε δὲ τοὺς λοιποὺς ἐν τῇ πύλῃ τοῦ παλατιοῦ ἰσταμένους. Ὁ σουλτάνος κρατήσας τὸ παιδίον διέταξε τὸν δῆμιον νὰ ἀποκεφαλίσῃ τὸν πατέρα καὶ τοὺς δύο ἀδελφοὺς. Ὅτε ὁ δῆμιος παραλαβὼν αὐτοὺς ἀπήγαγε μικρὸν κάτωθεν τοῦ παλατιοῦ καὶ ἀνήγειλεν εἰς τὰ θύματα τὴν ἀπόφασιν, ὃ νεώτερος τῶν δύο υἱῶν ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Ἀλλ' ὁ πατὴρ ἐνεθάρρυνεν ἀμφοτέρους εἰπὼν· «Τεκνία, χυθὲς ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ ἀπολέσκαμεν καὶ δόξαν καὶ πλοῦτον καὶ δύναν· ἠδυνάμεθα ἴσως νὰ ζήσωμεν, ἀλλὰ πῶς; καταφρονούμενοι καὶ ταλαιπωρούμενοι μέχρι οὗ ἔλθῃ καὶ ἐφ' ἡμᾶς τὸ ἀναπόδραστον τέλος. Ζωῆς τοιαύτης δὲν εἶναι προτιμότερος ὁ θάνατος; Ποῦ ὁ βασιλεὺς ἡμῶν; Δὲν ἐπέσεν ἐχθὲς μαχόμενος; Ποῦ ὁ μέγας Δομέστικος, ποῦ ὁ πρωτοστράτηγος Παλαιολόγος καὶ οἱ δύο αὐτοῦ υἱοί; Δὲν ἐσφάγησαν χυθὲς ἅπαντες ἀγωνιζόμενοι; Εἴθε καὶ ἡμεῖς ἀπεθάνομεν μετ' αὐτῶν. Πλὴν καὶ αὕτη ἡ ὥρα ἀγαθὴ ἐστὶ! Αὐτρούμενοι σήμερον τῶν δεσμῶν τοῦ βίου, ἀσφαλιζόμεν τὸ μέλλον· διότι τίς οἶδε τὰ ὅπλα τοῦ διαβόλου, καὶ ἂν παραμένοντες ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ δὲν ἠθέλομεν πληγῇ παρὰ τῶν ἰοβόλων αὐτοῦ βελῶν; Νῦν τὸ στάδιον ἔτοιμον. Ἐν ὀνόματι τοῦ σταυρωθέντος ὑπὲρ ἡμῶν καὶ θανόντος καὶ ἀναστάντος, ἀποθάνωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα σὺν αὐτῷ ἀπολαύσωμεν τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ». Ταῦτα εἰπὼν καὶ στήριξας τοὺς παῖδας προσέκλεισε τὸν δῆμιον νὰ ἐκτελέσῃ τὰ διαταχθέντα, ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν νέων. Καὶ ὑπακούσας ὁ δῆμιος ἀπέτεμε τὰς κεφαλὰς τῶν νέων ὀδῶντος τοῦ πατρὸς καὶ ἐκφωνούντος· «Εὐχαριστῶ σοι, Κύριε· δίκαιος εἶ, Κύριε». Μεθ' ὃ ἐζήτησε καὶ ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ προσευχηθῇ εἰς παρακείμενον μικρὸν τινα ναὸν, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξελθὼν ἀπεκεφαλίσθη ὡσαύτως.

Ὁ Ἀγγελος Νοταρᾶς τὸ μὲν πρῶτον διεσώθη εἰς Μονεμβασίαν, ἔπειτα δὲ μετῴκισεν εἰς Τρίκαλα τῆς Κορίνθου.

ΟΛΙΒΕΡ ΤΟΥΙΣΤ

Ἐκ τῶν τοῦ Καρόλου Δίκενς.

Συνέχεται ἐκ τ. 611.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'

Ὁ Ὀλιβερ τυγχάνει περιποιήσεων, οἷον οὐδέποτε ἄλλοτε ἔτυχε.

Ἡ ἄμαξα κατήλθε τὸ Μάουντ Πλέζαντ (Mount Pleasant) καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν Ἐξμάουθ, λαβοῦσα τὴν αὐτὴν περὶ τοῦ διεσθύνοντος, ἢν εἶχεν ἀκολουθήσει ὁ Ὀλιβερ ὅτε μετὰ τοῦ Ἀπανωλαδιδᾶ ἐφθασεν εἰς Λονδίον. Φθάσας εἰς Ἰσλιγκτων πρὸ τοῦ ξενοδοχείου τοῦ Ἀγγέλου, ἔλαβεν ἄλλην διεσθύνοντι καὶ ἐστάθη τέλος πρὸ τινος κομψῆς οἰκίας πλησίον τῆς Πέντονβιλ, εἰς μίαν ἡσυχον καὶ ἐρημικὴν ὁδόν. Ἀμέσως ἡτοιμάσθη μία κλίνη, ἐν ἣ ὁ κύριος Μπράουνλω κατέκλινε τὸν νέον προστατευόμενόν του.

Εἰς τὸν Ὀλιβερ ἐπεδαψιλεύθησαν καλοκἀγαθῶς πολλὰ περιποιήσεις, ἀλλ' ἐπὶ ἱκανὰς ἡμέρας τὸ ταλαίπωρον παιδίον ἔμενεν ἀναίσθητον εἰς πάσας τὰς φροντίδας τῶν νέων φίλων του· πολλάκις ὁ ἥλιος ἀνέτειλε καὶ ἔδυσε καὶ ὁ Ὀλιβερ κατέκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης, καταμαστιζόμενος ὑπὸ δεινοῦ πυρετοῦ, ὅστις ὑπέσκαπτεν αὐτὸν, ὡς τὸ λεπτόν ὄξυ εἰσδύον διασθίζει καὶ τὸν σκληρότερον σίδηρον. Ὁ χυθὲς, ἀδύνατος, κατισταλμένος, ἀνένιψε τέλος ἐκ τοῦ μακροῦ καὶ ἐπώδυνου ἐκεῖνου ἐφιάλτου. Ἀνεσηκώθη μετὰ κόπου ἐπὶ τῆς κλίνης του, ἐστήριξε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ τρέμοντος βραχιονοῦ του καὶ παρετήρησε μετ' ἀνησυχίας περίξ αὐτοῦ.

«Ποῦ εἶμαι; ποῦ με ἔφεραν;» εἶπε.

Ἐξηντλημένος ὢν ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ, ἀπήγ-

γειλε τὰς λέξεις ταύτας διὰ φωνῆς ἀσθενεστάτης· ἀλλ' ἀμέσως τὰς ἤκουσαν· διότι τὰ παραπετάσματα τῆς κλίνης παρεμερίσθησαν παραχρήμα, καὶ κυρία τις προεβήκει τὴν ἡλικίαν, κοσμίως καὶ ἀπλῶς ἐνδεδυμένη, ἡγέρθη τῆς ἑδρας ἐν ἣ καθεμένη ἐπλεκε, καὶ ἦλθε πλησίον τῆς κλίνης.

«Μὴ δμιλῆς, παιδί μου, εἶπε μετὰ γλυκύτητος εἰς τὸν Ὀλιβερ· πρέπει νὰ μένης πολὺ ἡσυχος, διότι ἄλλως θὰ ξανακυλίσῃς εἰς τὴν ἀρρώστια· διότι ἦσο πολὺ κακὰ, ὅσον κακὰ ἡμπορεῖς νὰ φαντασθῇς· πέσε πάλιν εἰς τὸ στρώμα σου, ὡς καλὸ παιδάκι ὁποῦ εἴσαι.»

Ταῦτα δὲ λέγουσα ἐτοποθέτησε ταῦτοχρόνως τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὀλιβερ ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου, ἀνεσῆκωσε τὴν κόμην αὐτοῦ, ἥτις ἐπιπτεν ἐπὶ τοῦ μετώπου του καὶ τὸν ἐκύτταξε τόσῳ καλοκάγαθως καὶ τόσῳ τρυφερῶς, ὥστε ὁ Ὀλιβερ δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ, ἀλλὰ λαβὼν διὰ τῆς μικρᾶς καὶ κατίσχου χειρὸς αὐτοῦ τὴν τῆς γραίας κυρίας τὴν ἔφερε περὶ τὸν λαιμόν του.

«Θεέ μου, πόσον εἶναι εὐγνώμων ὁ μικρὸς μου! εἶπεν ἡ γραία κυρία δακρύουσα. Καὶ μένο παιδί· πόσον θὰ συνεκινεῖτο ἡ μητέρα του, ἐὰν ἀφ' οὗ ἡγρύπνει εἰς τὸ κρεβάτι του ὡς ἐγώ, τὸ ἐπανεβίλεπε τώρα!

— Ἴσως μὲ βλέπει, ἐψιθύρισεν ὁ Ὀλιβερ, συνάπτων τὰς χεῖρας· ἴσως ἡγρύπνησε πλησίον μου, κυρία· μοῦ φαίνεται πῶς ἦτον ἐκεῖ.

— Εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ πυρετοῦ, παιδί μου, εἶπεν ἡ γραία φιλοστόργως.

— Πιθανόν, εἶπεν ὁ Ὀλιβερ σκεπτικὸς· ὁ οὐρανὸς εἶναι τόσον μακρὸν, καὶ ὅσοι κατοικοῦσιν εἰς αὐτὸν εἶναι τόσον εὐδαίμονες, ὥστε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καταβῶσιν ἐδῶ κάτω, πλησίον εἰς τὸ κρεβάτι ἐνὸς παιδίου· ἀλλ' ἂν εἴξουν πῶς εἶμαι ἀρρώστος, πολλὴ θὰ με ἐλυπεῖτο· ὑπέφερε παραπολὺ προτοῦ ἀποθάνῃ! Ὁχι, δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἰξεύρῃ ὅ τι μοῦ συμβαίνει, διότι ἂν ἔβλεπε ποῦ μὲ ἐκτύπησαν θὰ ἦτο λυπημένη, καὶ εἰς τὰ ὄνειρά μου τὴν ἔβλεπα πάντοτε χαρούμενη καὶ μὲ πρόσωπον γελαστό.»

Ἡ γραία κυρία οὐδὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἐσπώγισε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶτα τὰ δίοπτρά της, ἔδωκεν εἰς τὸν Ὀλιβερ νὰ πίνῃ ἀναψυκτικὸν τι ποτὸν καὶ ἐθώπευσε τρυφερῶς διὰ τῆς χειρὸς τὴν παρειὰν αὐτοῦ, συνιστῶσα αὐτῷ νὰ ἦναι πολὺ φρόνιμος καὶ πολὺ ἡσυχος, διότι ἄλλως θὰ ἐπιπτε πάλιν ἀρρώστος.

Ὁ Ὀλιβερ δὲν ἐκινήθη πλέον, πρῶτον, διότι ἐπεθύμει σφόδρα νὰ ὑπακούῃ πάσας τὰς παραινήσεις τῆς ἀγαθῆς γραίας, καὶ ἔπειτα, ἄς εἰπώμεν καὶ τοῦτο, διότι ἡ δμιλία τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ἐξηντλησας τὰς δυνάμεις του. Ἐβυθίσθη εἰς ὕπνον, ἀφ' οὗ ἐξήγαγεν αὐτὸν τὸ φῶς κηρίου, οὗ τῇ βοήθειᾳ, πλησίον τῆς κλίνης του ὄντος, εἶδε κύριόν τινα κρατοῦντα εἰς τὴν χεῖρα ὥρολόγιον·

οὗτος ἔψαυσε τὸν σφυγμὸν τοῦ παιδίου καὶ εἶπεν ὅτι εἶναι πολὺ καλλίτερον.

«Εἶσαι πολὺ καλλίτερον, ἢ ὄχι, φίλε μου; εἶπε πρὸς τὸν Ὀλιβερ.

— Ναί, σέρ, σὰς εὐχαριστῶ, ἀπεκρίνατο ἐκείνος.

— Εἴξευρα ἐγὼ πῶς θὰ γίνης καλλίτερον. Θὰ πεινᾷς βέβαια; εἶπεν ὁ κύριος.

— Ὁχι, σέρ, ἀπεκρίνατο ὁ Ὀλιβερ.

— Χμ! εἶπεν ὁ ἰατρός. Εἴξευρα πολὺ καλὰ πῶς δὲν θὰ πεινᾷς. Δὲν πεινᾷ, κυρὰ Μπέντγουιν,» προσέθηκεν ἀποφθεγματικῶς.

Ἡ γραῖα ἔκλινεν εὐσεβάστως τὴν κεφαλὴν, ὅπερ ἐσήμαινεν ὅτι εἶχε μεγάλην ὑπόληψιν εἰς τὴν ἱκανότητα τοῦ ἰατροῦ καὶ ἐκείνος ἐπίσης ἐφάνητο ὅτι τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ἰδέαν εἶχε περὶ ἐαυτοῦ.

«Νυστάζεις, ἢ ὄχι, φίλε μου; εἶπεν ὁ ἰατρός.

— Ὁχι, σέρ, ἀπεκρίνατο ὁ Ὀλιβερ.

— Δὲν νυστάζεις; εἶπεν ὁ ἰατρός, δεικνύων ὅτι ἠδύνατο ἐκ τῆς ἀπαντήσεως. Καὶ οὔτε θὰ διψᾷς βέβαια, ἔ;

— Ὁχι, κύριε, διψῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ὀλιβερ.

— Αὐτὸ ἴσα ἴσα περιέμενα, κυρὰ Μπέντγουιν, εἶπεν ὁ ἰατρός. Εἶναι φυσικὸν νὰ διψᾷ, φυσικώτατον. Ἡμπορεῖτε νὰ τῷ δώσητε ὀλίγον τσάι, καὶ μίαν φέταν καψαλισμένον ψωμί, χωρὶς βούτυρον. Νὰ μὴ τον ἔχετε βρειὰ σκεπασμένον, κυρὰ, προσέχετε ὅμως καὶ νὰ μὴ κρυώσῃ. Αὐτὰ λοιπὸν νὰ κάμετε, σὰς παρακαλῶ.»

Ἡ γραῖα κυρία προσέκλινε, ὁ δὲ ἰατρός, δοκιμάσας πρῶτον τὴν πτισάνην καὶ ἐξάρας τὴν ποιότητα αὐτῆς, ἐξῆλθεν ὡς ἄνθρωπος βιαστικὸς καὶ κατέβη τὴν κλίμακα, κτυπῶν δυνατὰ τὰς πτέρνας τῶν ὑποδημάτων, πρὸς ἐνδειξιν τῆς σπουδαϊότητός του.

Ὁ Ὀλιβερ ἐβυθίσθη καὶ πάλιν εἰς ὕπνον, ὅταν δ' ἐξύπνησε ἐπλησίαζε μεσονύκτιον. Ἡ πρεσβύτις ἐπηυχήθη αὐτῷ φιλοστόργως καλὴν νύκτα, καὶ παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὴν φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν χονδρῆς τινὸς γυναικὸς ἥτις πρὸ μικροῦ εἰσῆλθε, φέρουσα εἰς τὸν σάκκον τῆς ἐν μικρὸν προσεχητάριον καὶ ἓνα μέγαλον νυκτικὸν σκουφόν. Ἐτοποθέτησε τὸ ἐν ἐπὶ τῆς τραπέζης, τὸν ἕτερον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς, εἶπεν εἰς τὸν Ὀλιβερ ὅτι ἦλθε διὰ νὰ γρυπνήσῃ πλησίον του, καὶ καθίσασα παρὰ τὴν ἐστίαν, ἀπεκοιμήθη μετὰ μικρόν. Τὸν ὕπνον τῆς διέκοπτον σπασμωδικοὶ ἀνατιναγμοί, ἐξυπνώσα δ' οὕτω, ἔτριβε τὴν μύτην τῆς καὶ ἀπεκοιμάτο ἐκ νέου.

Ἡ νύξ ἐπέρασεν οὕτω βραδέως. Ὁ Ὀλιβερ ἐμείνεν ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἐξυπνός, καταγινόμενος νὰ μετρή τούς μικροὺς φωτεινοὺς κύκλους, οὓς ἐσχημάτιζε τὸ κανδήλιον ἐπὶ τῆς στέγης, ἢ νὰ παρακολουθῇ μὲ νωθρὸν βλέμμα τὰς πολυπλόκους γραμμὰς τοῦ κοσμοῦντος τὸν τοῖχον χάρτου.

Τὸ σκιδόφως ἐκείνο καὶ ἡ ἐν τῷ κοιτῶνι ἐπικρατούσα βαθεῖα σιγὴ εἶχόν τι τὸ ἐπιβλητικόν, καὶ ἔκαμνον τὸ παιδίον νὰ συλλογίζηται ὅτι ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καὶ ἐπὶ πολλὰς νύκτας ὁ θάνατος ἐπεκρέματο ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ὅτι δυνατὸν ἦτο νὰ ἐπανεέλθῃ καὶ πάλιν φοβερός καὶ ζοφώδης ἐστράφη ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου του καὶ προσυχήθη διαπύρος.

Βαθμηδὸν κατελήφθη ὑπὸ βαθέος καὶ ἡσύχου ὕπνου, οἷον μόνῃ ἡ κατεύνασις ἀδιαλείπτων πόνων ἐπιφέρει· ὑπὸ τῆς ἡρέμου καὶ σωτηρίου ἐκείνης ἀναπαύσεως, ἣν ὅταν τις ἐξυπνῶν χάνῃ λυπεῖται. Ἐὰν ὁ θάνατος ὁμοιάζε τὴν ἀνάπαυσιν ταύτην, τίς θὰ ἤθελε νὰ ἐξυπνήσῃ, ἵνα ἐξακολουθήσῃ ὑποφέρων τὰς λύπας καὶ τὰ βάσανα τοῦ βίου, καὶ ἀδιαλείπτως παρενοχλούμενος ὑπὸ τῶν μεριμνῶν περὶ τοῦ παρόντος, τῶν ἀνησυχιῶν περὶ τοῦ μέλλοντος, καὶ, τὸ δεινότερον, ὑπὸ τῶν ἀναμνήσεων τοῦ παρελθόντος;

Ἡ ἡμέρα ἦτο πολὺ προκεχωρημένη ὅταν ὁ Ὀλιβερ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς· ἦτο φαιδρὸς καὶ περιχαρὴς ἡ κρίσις εἶχε παρέλθει, καὶ ὀριστικῶς πλέον ἀνῆκεν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἠδύνατο νὰ ἐξαπλωταὶ ἐπὶ μακροῦ ἀνακλιντρου, στηριζόμενος εἰς πολλὰ προσκεφάλαια· ἐπειδὴ δὲ ἀκόμη ἦτο πολὺ ἀδύνατος καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ βαδίσῃ, ἡ κυρία Μπέντγουιν διέταξε νὰ τον φέροσι κάτω, εἰς τὸν ἴδιον αὐτῆς κοιτῶνα, τὸν ἐτοποθέτησε δὲ παρὰ τὴν ἐστίαν· ἐκάθησε πλησίον του, καὶ ἐν τῇ παραφορᾷ τῆς χαρᾶς τῆς, βλέπουσα αὐτὸν ἐκτὸς κινδύνου ἐξερράγη εἰς λυγμοὺς καὶ δάκρυα ἄφθονα.

«Μὴ δίδης προσοχὴν, μικρέ μου φίλε, ἔλεγεν ἡ ἀγαθὴ γραῖα· δὲν ἠμπορῶ νὰ βαστάξω νὰ, τώρα ἐτελειώσε, συνῆλθα.

— Εἶσθε πολὺ καλὴ δι' ἐμὲ, κυρὰ, εἶπεν ὁ Ὀλιβερ.

— Ἀς μὴ γίνεταί πλέον λόγος δι' αὐτὸ, φίλε μου, εἶπεν ἡ γραῖα· αὐτὸ δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὸν ζωμόν σου καὶ εἶναι τώρα πλέον καιρὸς νὰ τον πάρῃς. Ὁ ἰατρός εἶπε πῶς σήμερον τὸ πρῶτ' ἔλθῃ ἴσως καὶ ὁ κύριος Μπράουνλ, καὶ πρέπει νὰ μας εὔρῃ εἰς καλὴν κατάστασιν, διότι ὅσω καλλίτερον εἴμεθα, τόσω περισσότερον θὰ εὐχαριστηθῇ.»

Καὶ ἀμέσως ἡ ἀγαθὴ γραῖα ἐξέστανεν εἰς μικρὰν χύτραν ἐν πινάκιον ζωμοῦ, τόσω πυκνοῦ, ὥστε ἠδύνατο νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὸ πτωχοκομεῖον διὰ φαγητὸν τριακοσίων πεντήκοντα τοῦλάχιστον πτωχῶν.

«Σοῦ ἀρέσουν αἱ εἰκόνες, παιδί μου; ἠρώτησεν ἡ κυρία Μπέντγουιν βλέπουσα τὸν Ὀλιβερ μετὰ προσοχῆς θεωροῦντα προσωπογραφίαν τινὰ, κρεμασμένην εἰς τὸν τοῖχον ἀκριβῶς ἀπέναντι αὐτοῦ.

— Δὲν εἰξεύρω, κυρὰ, εἶπεν ὁ Ὀλιβερ, μὴ

ἀποσπῶν τοὺς ὀφθαλμούς ἀπὸ τῆς εἰκόνης· πολὺ ὀλίγας ἔχω ἰδεῖ καὶ δὲν εἰξεύρω τίποτε. Πόσον ὠραῖον καὶ γλυκὺ εἶναι τὸ πρόσωπον αὐτῆς τῆς κυρίας!

— Ἀ, παιδί μου, εἶπεν ἡ πρεσβύτις, οἱ ζωγράφοι πάντοτε ζωγραφίζουν τὰς γυναῖκας ὠραιότερας ἀπὸ ὅτι εἶναι, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἔκαμναν δουλειά. Ἐκεῖνος ὁποῦ ἐφεῦρε πρὸ ὀλίγου καιροῦ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐπιτυχάνει ὁμοιοτάτην ἀπεικόνισιν, ἥς ἦναι βέβαιος πῶς δὲν θὰ κάμῃ πολλὰ κέρδη· ἡ μηχανὴ του εἶναι εἰλικρινὴς, βλέπεις, καὶ δὲν κολακεύει, προσέθηκε γελῶσα.

— Παριστάνει κἀνένα αὐτὴ ἡ εἰκὼν, κυρὰ; ἠρώτησεν ὁ Ὀλιβερ.

— Ναί, εἶπεν ἡ πρεσβύτις, παύσασα πρὸς καιρὸν νὰ παρατηρῇ τὸν ζωμόν· εἶναι προσωπογραφία.

— Καὶ ποῖον παριστάνει; ἠρώτησεν ὁ Ὀλιβερ μετὰ σπουδῆς.

— Τῇ ἀληθείᾳ δὲν εἰξεύρω, ἀπεκρίνατο φαιδρῶς ἡ πρεσβύτις. Ἀλλὰ βέβαια, ὑποθέτω, πῶς δὲν παριστάνει κἀνένα, τὸν ὁποῖον σὺ ἢ ἐγὼ νὰ ἐγνωρίσαμεν. Φαίνεται πῶς σοῦ ἀρέσει πολὺ, παιδί μου.

— Εἶναι τόσω καλὸν, τόσω εὐμορφον, ἀπεκρίθη ὁ Ὀλιβερ.

— Ἐλπίζω ὅμως, ὅτι δὲν θὰ τὸ φοβᾷσαι, εἶπεν ἡ πρεσβύτις, παρατηρήσασα μετ' ἐκπλήξεως ὅτι τὸ παιδίον ἐθεώρει τὴν εἰκόνα μετὰ σεβασμοῦ.

— Ὁ, ὄχι, ὄχι! ὑπολαβὼν εἶπε μετὰ ζωηρότητος ὁ Ὀλιβερ· ἀλλὰ τὰ μάτια του φαίνονται πολὺ λυπημένα καὶ ὡς νὰ ἦναι κολλημένα ἐπάνω μου. Ἡ καρδιά μου μοὶ λέγει, προσέθηκε ταπεινῇ τῇ φωνῇ ὁ Ὀλιβερ, ὅτι ἡ κυρία ἐκείνη ὥσάν νὰ ἤθελε νὰ μου ὁμιλήσῃ καὶ δὲν ἠμποροῦσε.

— Θεέ μου! ἀνεκραύγασε φρίττουσα ἡ κυρία Μπέντγουιν, μὴ λέγῃς τέτοια πράγματα, φίλε μου! εἶσαι ἀδύνατος καὶ νευρικὸς· εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀσθενείας σου· ἄφησε νὰ γυρίσω τὸ κάθισμά σου ἀπὸ τὴν ἄλλην μεριὰν διὰ νὰ μὴ βλέπῃς πλέον αὐτὴν τὴν εἰκόνα· νὰ, εἶπε ποιῶσα συγχρόνως ὅτι ἔλεγε, τώρα πλέον δὲν ἠμπορεῖς νὰ τὴν βλέπῃς.»

Ὁ Ὀλιβερ ὅμως τὴν ἔβλεπε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς κάλλιστα, ὡς νὰ μὴ εἶχεν ἀλλάξῃ θέσιν, ἀλλ' ἐφοβήθη μήπως ἐνοχλήσῃ τὴν ἀγαθὴν γραῖαν· τῇ ἐμειδίασε φιλοφρόνως, ὅταν αὐτὴ τὸν παρετήρησε, καὶ ἡ κυρία Μπέντγουιν, περιχαρὴς διότι τὸν ἔβλεπεν ἡσυχότερον, ἠλάττισε τὸν ζωμόν του, εἰς τὸν ὁποῖον ἔκοψεν ὀλίγα τεμάχια καψαλισμένου ἄρτου, μεθ' ὅλης τῆς σοβαρότητος, ἣν τοιαύτη ἀσχολία ἀπῆτει. Ὁ Ὀλιβερ κατεβρόχθισεν ἀπλήστως τὸν ζωμόν, καὶ ἐρρόφα τὴν τελευταίαν κοχλιαρίαν, ὅτε ἔκρουσαν τὴν θύραν.

«Ἐμπρός!» εἶπεν ἡ πρεσβύτις καὶ εἰσῆλθεν ὁ κύριος Μπράουνλ.

Προεχώρησεν ὅσον ἐλαφρὰ ἠδύνατο· ἀλλὰ μόλις ὕψωσε τὰ δίοπτρά του ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ συνῆψε τὰς χεῖρας ὀπισθεν τῶν νώτων, ὅπως θεωρήσῃ ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐν ἀνέσει τὸν Ὀλιβερ, καὶ τὸ πρόσωπόν του ἠλλοιώθη ἀμέσως καὶ πολυλάκις ἠλλαξεν ὄψιν. Ἐξηντηλέμενος ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ὁ Ὀλιβερ κατέβαλεν ἀνωφελεῖς προσπάθειας, ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὸν εὐεργέτην του, νὰ σηκωθῇ, καὶ ἐπανεπέσεν εἰς τὸ ἀνάκλιντρόν του· ὁ δὲ γέρων κύριος Μπράουνλ, ὅστις μόνος του εἶχε περισσοτέραν καρδίαν, ἀφ' ὅσων συνήθως ἔχουσιν ἐξ γέροντες, ἐξερράγη εἰς δάκρυα ἀφθονώτατα, ἅτινα δὲν θάποπειραθῶμεν νὰ ἐξηγήσωμεν, στεροῦμενοι τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς τοῦτο φιλοσοφικῆς ἱκανότητος.

«Τὸ καυμένον τὸ παιδί! τὸ καυμένον τὸ παιδί! εἶπε προσπαθῶν νὰ καταστήσῃ καθαροτέρην τὴν φωνήν του. Ἐκρύωσα σήμερον τὸ πρῶτ', κυρία Μπέντγουιν· φοβοῦμαι μήπως ἤρπασα καμμίαν καταρροήν.

— Ἐλπίζω πῶς δὲν ὑπάρχει τοιοῦτος φόβος, ἀπεκρίνατο ἐκείνη. Ὅλα τὰ μανδήλιά σας ἦσαν πολὺ στεγνὰ, σέρ.

— Δὲν εἶναι βέβαιον τοῦτο, Μπέντγουιν, εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλ. Νομίζω ὅτι μοὶ ἐδώσατε χθὲς ὑγρὸν προσόψιον· ἀλλ' εἶναι περιττὰ περισσότερα περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ. Πῶς εἶσαι, μικρέ μου φίλε;

— Ἐξαίρετα, σέρ, ἀπεκρίνατο ὁ Ὀλιβερ, καὶ σὰς εἶμαι εὐγνώμων διὰ τὰς τόσας καλωσύνας σας.

— Τὸ ἀγαπητὸν παιδί! εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλ, συνελθὼν ἐκ τῆς συγκινήσεώς του. Τῷ ἐδώσας νὰ φάγῃ τίποτε, Μπέντγουιν;

— Ἐφαγεν ἓνα πιάτο ἐξαίρετον ζωμόν, ἀπεκρίθη ἡ κυρία Μπέντγουιν.

— Μπᾶ! ἔκαμεν ὁ κύριος Μπράουνλ, ὕψων τοὺς ὤμους, ὀλίγα ποτηράκια κρασιοῦ τοῦ Πόρτο θὰ τον ὠφέλουν περισσότερον ἢ ὄχι, Τὸμ Οὐάιτι;

— Μὲ λέγουν Ὀλιβερ, σέρ, ἀπεκρίνατο ὁ μικρὸς ἀσθενὴς, ἐκπλαγείς.

— Ὀλιβερ; εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλ. Ὀλιβερ τί; Ὀλιβερ Οὐάιτι, ἔ!

— Ὁχι, σέρ, Ὀλιβερ Τουίστ.

— Παράδοξον ὄνομα, εἶπεν ὁ γέρων κύριος. Διὰ τί ὅμως εἶπες εἰς τὸν δικαστὴν ὅτι ὀνομάζεσαι Τὸμ Οὐάιτι;

— Ποτὲ δὲν εἶπα τέτοιον πρᾶγμα, σέρ, ἀπεκρίθη ὁ Ὀλιβερ ἐκθαμβός.

Τοῦτο ἐφάνετο τόσω καθαρά ὅτι ἦτο ψεῦδος, ὥστε ὁ κύριος Μπράουνλ ἐρρίψεν ἐπὶ τοῦ παιδίου βλέμμα ὀλίγον αὐστηρόν· ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μνησθῇ περὶ τῶν λόγων του, διότι ἡ ἀλήθεια ἐφάνετο ὥστε ἐγκραταγμένη εἰς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του.

«Κάποια παρὰ νόμις συμβαίνει ἀναμφιβόλως,» εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλιν. Ἀλλὰ καίτοι μὴ ἔχων πλέον αἰτίαν νὰ παρατηρῇ ἀτενῶς τὸ παιδίον, ἡ ἀνάμνησις ὅμως τῆς ὁμοιότητος τοῦ Ὀλιβερ πρὸς γνωστὸν πρόσωπον ἐπανῆλθεν εἰς τὸν νοῦν του, καὶ τοσοῦτω ζωηρά, ὥστε δὲν κατόρθου νὰ ποσπάσῃ ἀπὸ αὐτοῦ τὰ βλέμματα.

«Ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ εἴσθε δυσχερεστημένοι ἀπὸ ἐμὲ, σὲρ,» εἶπεν ὁ Ὀλιβερ ὑψὼν ἱκετευτικά ὄμματα.

— Ὡ, ὅχι, ἀπεκρίνατο ὁ γέρον κύριος. Ὡ θεέ μου! Τί βλέπω! Μπέντγουν, κύτταξε ἐκεῖ καὶ ἐδῶ.»

Καὶ ταῦτα λέγων, ἐδείκνυν ἀλληλοδιαδόχως τὴν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ Ὀλιβερ εἰκόνα, καὶ τὴν μορφήν τοῦ παιδίου, ἥτις ἦτο ζῶν ἀντίγραφον τῆς εἰκόνης· οἱ αὐτοὶ ὀφθαλμοὶ, τὸ αὐτὸ στόμα, τὰ αὐτὰ χαρακτηριστικά. Κατὰ τὴν στιγμὴν μάλιστα ἐκείνην τοσοῦτω καταπληκτικῇ ἦτο ἡ ὁμοιότης, ὥστε πᾶσαι αἱ γραμμαὶ τοῦ προσώπου ἐφαίνοντο ἀπεικονισμέναι μετὰ θαυμαστῆς ἀκριβείας.

Ὁ Ὀλιβερ ἠγνόει τὸ αἴτιον τῆς αἰφνιδίου ἐπιφωνήσεως ταύτης· ἐτρόμαξε σφόδρα, καὶ ἀδύνατος ἔτι ὢν ἐκ τῆς ἀσθενείας ἐλιποθύμησε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'

Ἐν ᾧ εἰς τὸν νοῦνον ἀναγνώστην παρουσιάζονται νέα πρόσωπα, οὐχὶ ἄσχετα πρὸς μερικὰς ἐνδιαφερούσας λεπτομερείας τῆς προκειμένης ἱστορίας. Καὶ νέα λεπτομερείαι περὶ τοῦ ἀξιαγάρτου γέροντος Ἑβραίου καὶ περὶ τῶν νεαρῶν αὐτοῦ μαθητῶν.

Ὅταν ὁ Ἀπανωλαδιᾶς καὶ ὁ ἄξιος σύντροφός του, ὁ κύριος Μπέιτς, σφετερισθέντες διὰ παρὰ νόμου μέσου τὸ εἰς τὴν κύριον Μπράουνλιν ἀνήκον μανδύλιον, ἠνώθησαν μετὰ τοῦ καταδιώκοντος τὸν Ὀλιβερ πλήθους, ὡς ἀνωτέρω διηγήθημεν, ἐνέδωσαν εἰς αἴσθημα ἄμεμπτον καὶ ἀξιώπαινον, τὸ τῆς αὐτοσυνηρήσεως. Ἐπειδὴ δὲ τὸ σέβας πρὸς τὴν ἀτομικὴν ἐλευθερίαν εἶναι ἐν τῶν προνομίων, ἐρ' οἷς πᾶς γνήσιος Ἀγγλος τὰ μάλιστα ἐγκαυχᾶται, οὐδόλως εἶναι ἀνάγκη νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἡ τοιαύτη φυγὴ τῶν νεαρῶν βαλαντιοτόμων θύνηψήσῃ αὐτοὺς ἐν τῷ πνεύματι παντὸς εἰλικρινοῦς πατριώτου. Ὁ τι δὲ ἄριστα καταδείκνυσιν ὅτι ἐπραττον ὡς ἀληθεῖς φιλόσοφοι εἶναι, ὅτι μόνις ἡ γενικὴ προσοχὴ ἐστράφη εἰς τὸν Ὀλιβερ, ἔπαυσαν διώκοντες αὐτὸν καὶ ἔσπευσαν νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ κατάλυμά των διὰ τῆς συντομωτέρας ὁδοῦ ἢ ὅτι ὅλως τῆς ταχύτητος τῶν ποδῶν των διέτρεξαν λαβύρινθον στενῶν δρομίσκων καὶ σκοτεινῶν διόδων, ἔστησαν ὡς ἐκ κοινῆς συνεννοήσεως ὑπὸ χαμηλὸν τινα καὶ σκοτεινὸν θόλον, καὶ ἐκεῖ μόνις ἀναπνεύσας, ὁ κύριος Μπέιτς ἐξέπεμψε κραυγὴν χαρᾶς, καὶ ἐν τῇ παραφορᾷ τῆς φαιδρότητος αὐτοῦ ἀνεκράγαξε σφοδρῶς καὶ μὴ δυ-

νάμενος νὰ κρατηθῇ ἐκυλίσθη χαμαὶ γελῶν.

«Τί ἔχεις καὶ γελᾷς ἔτσι;» ἠρώτησεν ὁ Ἀπανωλαδιᾶς.

— Χὰ, χὰ, χὰ! ὠρύετο ὁ Τσάρλυ Μπέιτς.

— Μὴ χύμνης τόσον σαματᾶ, παρετήρησεν ὁ Ἀπανωλαδιᾶς, ἀνησυχῶς βλέπων περὶ αὐτόν. Ἐχεις ὄρεξι, βρὲ βόδι, γιὰ κουμπουροῦκι;

— Δὲν ἔμπορῶ νὰ βαστάξω, εἶπεν ὁ Μπέιτς, δὲν ἔμπορῶ. Μωρὲ εἶδες πῶς τῶσθε τὰ τέσσαρα, πῶς ἔστριβε τοὺς δρόμους, τῶς ἐσκόνταφτε! Καὶ ἐγὼ μὲ τὸ μαντῆλι ἔς τὴν τσέπη νὰ φωνάζω· Κλέφτης, πιάστε τον! Ἄ, χὰ, χὰ!»

Ἡ ζωηρὰ τοῦ κύριου Μπέιτς φαντασία ἀναπαρέστησεν αὐτῷ τὴν σκηνὴν ταύτην ὑπὸ τῷ κωμικῇ ἔποψιν, ὥστε καὶ πάλιν δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ, ἀλλ' ἐκυλίσθη γελῶν ἀπλῶς.

«Τί θὰ εἰπῇ ὁ Φέιγγιν;» ἠρώτησεν ὁ Ἀπανωλαδιᾶς, καθ' ἣν στιγμὴν ἔπαυσεν ὁ σύντροφός του τοὺς γέλωτας διὰ νὰ αναπνεύσῃ.

— Τί; εἶπεν ὁ Μπέιτς.

— Ναί, τί;

— Ἐ; τί ἔμπορεῖ νὰ εἰπῇ; ἠρώτησεν ὁ Μπέιτς, ἀποτόμως διακρίπτων τοὺς καγχασμούς του καὶ καθιστάμενος σύννομος, διότι ὁ τόνος τῆς ὁμιλίας τοῦ Ἀπανωλαδιᾶ ἦτο σοβαρός. Τί ἔμπορεῖ νὰ εἰπῇ;

Ὁ κύριος Ντόκινς, ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως, ἤρχισε νὰ συρίττη, ἀφείλε τὸν πῖλόν του, καὶ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν, ξέων τὸ οὖς αὐτοῦ.

«Τί θέλεις νὰ εἰπῇς μὲ αὐτό;» ἠρώτησεν ὁ Μπέιτς.

— Τραλαλά, τραλαλά. Μπα! πῆγαίνα νὰ ἰδῇς μὴν ἔρχονται,» ἀπεκρίνατο ὁ Ἀπανωλαδιᾶς σαρκαστικῶς.

Ἦτο καὶ αὕτη ἰπάντησις, ἀλλ' ἤκιστα σαφής· τούτου ἕνεκεν ὁ κύριος Μπέιτς ἐπανέλαβε τὴν ἐρώτησίν του.

«Τί σημαίνει αὐτό;»

Ὁ Ἀπανωλαδιᾶς δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἐφόρεσε τὸν πῖλόν του, ἀνύψωσε διὰ τῶν χειρῶν τὸ μακρὸν ἔνδυμά του, ἐφόρσκεισε διὰ τῆς γλώσσης τὴν παρειάν, ἐτίμπησε πολλάκις τὸ ἄκρον τῆς ρινῆς του, καὶ εἴτα στρέψας τὰς πτέρνας εἰσώρμησεν εἰς τὴν αὐλήν. Ὁ κύριος Μπέιτς ἠκολούθησεν αὐτὸν σκεπτικῶς. Ὀλίγας στιγμὰς μετὰ τὴν συνδιάλεξιν ταύτην ὁ ἀστεῖος γέρον ἠκροῶτο τὸν κρότον τῶν βημάτων των ἐν τῇ παλαιᾷ κλίμακῃ. Ἐκάθητο παρὰ τὴν ἐστίαν, ἔχων ἐμπροσθέν του κασσιτερίνην λάγνην, καὶ διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς κρατῶν ἀλάντα καὶ τεμάχιον ἄρτου, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας μαχαίριον. Εἶδεχθὲς μειδίαμα ἐρρυτίδωσε τὸ πελιδνὸν πρόσωπόν του, ὅταν ἐστράφη νὰκούσῃ, τείνων τὸ οὖς πρὸς τὴν θύραν καὶ συστρέφων τοὺς ἀγρίους ὀφθαλμούς ὑπὸ τὰς πυκνὰς ὀφρὺς του.

«Τί τρέχει;» εἶπε καὶ ἡ φυσιογνωμία του ἤλ-

1. Φυλακή.

λοιώθη. Μόνον δύο; Μή τους συνέβη τίποτε; Προσοχή!»

Τὰ βήματα προσήγγισαν καὶ μετὰ μικρὸν ἠκούσθησαν εἰς τὸν διάδρομον. Ἡ θύρα ἠνοιχθὲν βραδέως· ὁ Ἀπανωλαδιᾶς καὶ ὁ Τσάρλυ Μπέιτς εἰσῆλθον, καὶ τὴν ἐκλείσαν ὀπισθέν των.

«Ποῦ εἶναι ὁ Ὀλιβερ;» εἶπεν ὁ Ἑβραῖος ματιώδης γενόμενος καὶ ἐγεροθεὶς ἀπειλητικῶς. Τί ἔγεινε;

Οἱ νέοι λωποδύται ἐκύτταξαν τὸν διδάσκαλόν των περίφοβοι, κατόπιν προσέβλεψαν ἀλλήλους μετὰ προφανοῦς ἀμηχανίας καὶ δὲν ἀπεκρίθησαν.

«Τί ἔγεινεν ὁ Ὀλιβερ;» εἶπεν ὁ Ἑβραῖος, ἀρπάζων ἐκ τοῦ περιλαίμιου τὸν Ἀπανωλαδιᾶν καὶ διὰ φρικτῶν βλασφημιῶν ἀπειλῶν αὐτόν. Λέγε ἢ σ' ἐπνίξα!»

Ὁ Φέιγγιν δὲν ἠστειζέτο οὕτως ὁμιλῶν, ὥστε ὁ Τσάρλυ Μπέιτς, ὅστις ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔκρινε συνετὸν νὰ προφυλαχθῇ, καὶ ὅστις οὐδόλως ἀδύνατον ἐθεώρει καὶ τὸν ἰδικόν του ἀποπνιγμὸν ὑπὸ τοῦ Ἑβραίου, ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα, καὶ ἐξέπεμψε δέξιαν καὶ παρατεταμένην κραυγὴν, ὁμοιάζουσαν μὲ μυκηθμὸν μανέντος ταύρου καὶ συγχρόνως μὲ ἤχον θαλασσίας κόγχης.

«Θὰ ὁμιλήσῃς;» εἶπεν ὁ Ἑβραῖος μετὰ φωνῆς βροντώδους, ταράσσων συνάμα τὸν Ἀπανωλαδιᾶν μετὰ τοσαύτης δυνάμεως, ὥστε θαῦμα ἦτο πῶς τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ δὲν ἀπέμεινεν εἰς τὰς χεῖράς του.

— Ἐπεσεν εἰς τὸ δόκανον, νά! εἶπεν ὁ Ἀπανωλαδιᾶς, θυμωμένος. Ἐ, θὰ μ' ἀφήσῃς ἢ ὄχι;

Καὶ ἀπαλλαγείς ἐπιτηδείως, ἤρπασε τὴν σοῦβλαν, καὶ ἐσημάδευσεν τὸν ὑπενδύτην τοῦ ἀστέιου γέροντος· ἂν ἐπετύγχανε, θὰ τὸν ἔκαμνεν ἀναμφιβόλως νὰ πολέσῃ τὴν φαιδρότητά του ἐπὶ ἓνα ἢ δύο μῆνας, ὥς καὶ περισσότερον.

Ὁ Ἑβραῖος ὀπισθοδρόμησε μετ' εὐλησιᾶς, ἢ οὐδὲις θὰ ὑπόπτειεν ὅτι ἐκέκτητο γέρον οὕτως ἐξησθενημένος κατὰ τὸ φαινόμενον, καὶ ἀρπάζας τὴν κασσιτερίνην λάγνην, ἠτοιμάζετο νὰ τὴν ἐξακοντίσῃ κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀντιπάλου του· ἀλλ' ὁ Τσάρλυ Μπέιτς ἐφείλκυσε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὴν προσοχὴν του διὰ φρικτῶδους ὠρυγῆς, καὶ κατ' αὐτοῦ ἔρριψεν ὁ Ἑβραῖος τὴν πλήρη ζύθου λάγνην.

«Ἐ, Ἐ, Ἐ! Τί εἶν' αὕτη ἡ ἀνεμοζάλη;» ἠκούσθη λέγουσα αἰφνιδίως χονδρὴ τις φωνή. Ποῖος μὲν ἔρριψεν αὐτὸ εἰς τὸ πρόσωπον; Τὸ καλὸ εἶναι πῶς μόνον ἡ μπίρα μὲ εὖρε καὶ ὄχι καὶ τὸ κανάτι, ἀλλοιῶς κάποιος ἐδῶ μέσα κακὰ θὰ τὴν περνοῦσε. Ποτέ μου δὲν θὰ πῖστευα πῶς ἓνας γεροκολασμένος Ἑβραῖος ἔμπορεῖ νὰ χύσῃ ἀπάνω σου ἄλλο ἀπὸ νερὸ, καὶ τοῦτο μόνον ἂν εἴξευρε πῶς θὰ ἐξημίλωνε τὴν ἐταιρίαν τῶν ὑ-

δραγωγείων. Τί τρέχει λοιπὸν, Φέιγγιν; Διὰ-βολε, ὁ λαιμοδέτης μου ἔγινε μουσκίδι ἀπὸ τὴν μπίρα... Θὰ ἐμπῇ μέσα, ζῶν; τί κάνεις αὐτοῦ ἔξω; Ἐντρέπεσαι διὰ τὸν αὐθέντη σου; ἐδῶ!»

Ὁ οὕτως ἀποτόμως καὶ τραχέως ὁμιλῶν ἦτο εὖρωστος παλληκαρᾶς, τριακονταπενταέτης περὶπου τὴν ἡλικίαν, φέρων μαύρην βεδιγκόταν ἐκ προστύχου βελούδου, παλαιᾶς φαῖας ἀναξυρίδας, ὑποδήματα μετὰ περιδεμάτων καὶ κυανᾶς βαμβακηρᾶς περικνημίδας, καλυπτούσας χονδράς καὶ μυώδεις κνήμας, ἀπὸ ἐκείνας τῶν δοκίμων νομίζεις ὅτι κάτι τι λείπει, ὅταν δὲν εἶναι προσδεδεμέναι εἰς στερεὰν ἄλυσιν. Ἐφ' ἑρπε πῖλον ὑπομέλαινα, καὶ περὶ τὸν λαιμὸν παλαιὴν μεταξίνον μανδήλιον, μὲ τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἐσπόγγιζε τὸ πρόσωπον· ἐν ᾧ ὠμίλει καὶ ὅταν ἐτελειώσε, ἐδειξε τὴν φυσιογνωμίαν αὐτοῦ, φυσιογνωμίαν βάνασον καὶ χυδαίαν, μὲ γένειον ἀξύριστον πρὸ τριῶν ἡμερῶν καὶ δύο ἀπαισίους ὀφθαλμούς, ὧν ὁ ἕτερος ἔφερε τὰ ἔχνη προσφάτου κτυπήματος.

«Ἐδῶ, ἀκούεις;» ἀνεκράγαξεν ὁ βάρβαρος ἐκεῖνος.

Κύων τις, οὗ ἡ κεφαλὴ ἦν τετραυματισμένη εἰς πλεῖστα μέρη, εἰσῆλθεν ἔρπων.

«Πολὺ ἀργεῖς! Μοῦ κάνεις τὸν ὑπερήφανον καὶ δὲν θέλεις νὰ μάναγνωνρίσῃς ὅταν ἦναι καὶ ἄλλοι ἐμπρὸς, ἔ; Πέσε καὶ!»

Καὶ τὸ ἐπιφώνημα τοῦτο συνώδευσε διὰ λακτίσματος, ὅπερ ἐσφενδόνισε τὸ ζῶον εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ δωματίου· ἀλλὰ τοῦτο ἐφάνετο συνεθισμένον εἰς τοιαύτην συμπεριφορὰν, διότι ἐξάρωσεν ἡσυχὰ εἰς μίαν γωνίαν, ἀνοιγοκλείον εἰκοσάκις κατὰ λεπτόν τοὺς ἀσχήμους ὀρθαλμούς του, ὥστε ἤθελε νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὸ δωματίον.

«Μὲ ποῖον λοιπὸν τὰ ἔχεις;» εἶπεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος καθήμενος. Κακομσταχειρίζεσαι τὰ παιδιὰ, γεροτσιγκούνη, γεροκλέφτη, γεροστρίγγλε. Πολὺ θαυμάζω πῶς δὲν σ' ἐσκότωσαν ἀκόμη· ἂν ἤμουν ἐγὼ μαθητὴς σου, πρὸ καιροῦ θὰ σε εἶχα ξεμπερδεμένον, καὶ... Ἀλλ' ὄχι, οὔτε τὸ τομάρι σου θὰ εὕρισκα νὰ πωλήσω· τὸ πολὺ πολὺ θὰ ἦσουν καλὸς γιὰ νὰ σε βάλουν εἰς ἓνα μποκάκι καὶ νὰ σε δείχνουν εἰς τὸν κόσμον ὡς περὶεργον ἐκτρομα τῆς φύσεως· ἀλλὰ ἔλα πάλιν ποῦ δὲ φτιάχνουν τόσῳ μεγάλῳ μπουκάκι!»

— Ψτ! Ψτ! κύριε Σάικς, εἶπε τρέμων ὁ Ἰουδαῖος· μὴ ὁμιλῇτε τόσῳ δυνατᾶ.

— Νὰ μὴ μὲ λέγῃς κύριον, εἶπεν ὁ κακοῦργος. Αὐτὸ εἶναι σημεῖον πῶς κάτι μοῦ μαγερεύεις. Ἐσύρεῖς τὸν νομό μου· ἢ ὄχι; Δὲν θὰ το ἀτιμάσω, ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα.

— Καλὰ, καλὰ, Μπίλ Σάικς, εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος μετὰ βδελυκτῆς ταπεινότητος. Φαίνεσθε θυμωμένοι, Μπίλ.

1. Γέρον φιλόσοφος (φίλιφους).

— Μπορεί, ἀπεκρίνατο ὁ Σάικς. Ἀλλὰ μοῦ φαίνεται πῶς καὶ τοῦ λόγου σου δὲν εὐρίσκεισαι ὅς τὰ σύγκαλά σου, γιὰ νὰ πετῆς κανάτινα μπίρα εἰς τὰ κεφάλια τῶν ἀνθρώπων ἐκτὸς ἂν καὶ τοῦτο δὲν νομίζεις κακὸν, ὅπως οὐτε τὴν προσοίαν καὶ...

— Ἐτρελάθης; εἶπεν ὁ Ἑβραῖος ἔλκων τὸν ἀνθρώπον ἐκείνον ἐκ τῆς χειρὶδος καὶ δεικνύων αὐτῷ διὰ τοῦ δακτύλου τὰ παιδιά.

Ὁ κύριος Σάικς ἠρκέσθη νὰ παραστήσῃ διὰ χειρονομίας ἀνθρώπον, ἔχοντα περὶ τὸν λαιμὸν βρόχον, καὶ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου· ὁ Ἰουδαῖος ἐφάνη κατανοήσας πληρέστατα τὴν ἄφωνον ταύτην παντομίμην. Ἐπειτα ἐξήτησεν ἐν ποτήριον οἶνοπνεύματος.

«Καὶ πρόσθε νὰ μὴ βάλῃς μέσα δηλητήριον,» προσέθηκεν, ἐκβαλὼν καὶ ἀποθεὶς τὸν πῖλόν του ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Ἐλεγε δὲ τοῦτο ἀστείζομενος· ἀλλ' ἂν ἡδύνατο νὰ ἰδῇ τὸ σατανικὸν μειδιάμα ὑπερδιέστειλε τὰ χεῖλη τοῦ Ἰουδαίου, διευθυνομένου πρὸς τὸ ὀφθαλμακτεῖον, θὰ ἐσκέπτετο ὅτι ἡ προφύλαξις δὲν ἦτο ὅλως ἀνωφελὴς καὶ ὅτι ὁ ἀστειὸς γέρονς οὐδόλως ἦτο ἀπίθανος νὰ ἐνεδιδέποτε εἰς τὴν ἐπιθυμίαν νὰ συμπληρώσῃ κατὰ τὸν ὑποδεικνύμενον τρόπον τὸ ποτόν.

Ἀφ' οὗ ἐρρόφησε μερικὰ ποτήρια οἶνοπνεύματος, ὁ κύριος Σάικς ἔσχε τὴν καλωσύνην ν' ἀποτείνῃ τὸν λόγον πρὸς τοὺς νεαροὺς μαθητευομένους. Καὶ ἡ καλωσύνη του αὕτη προσέκλεσε συνδιάλεξιν, ἐν ᾗ ἡ αἰτία καὶ αἱ περιστάσεις τῆς συλλήψεως τοῦ Ὀλιβερ ἐξετέθησαν διὰ μακρῶν, μετὰ τῶν τροποποιήσεων καὶ τῶν κοσμημάτων, ἅτινα ἔκρινε καλὸν ὁ Ἀπανωλαδιᾶς νὰ παρενθῇ.

«Φοβοῦμαι, εἶπεν ὁ Ἑβραῖος, μὴ ἀνθίσῃ καὶ μας φέρῃ εἰς στενοχωρίαν.

— Πολὺ πιθανόν, ἀπεκρίνατο ὁ Σάικς μετὰ κακεντρεχοῦς μειδιάματος. Ὅς καλὸ κομμάτι τόσχα εἶσαι διπλωμένος, Φέγγιν.

— Καὶ φοβοῦμαι πολὺ, βλέπετε, προσέθηκεν ὁ Ἰουδαῖος, μὴ δοὺς προσοχὴν εἰς τὴν διακοπὴν, καὶ παρατηρῶν τὸν Σάικς ἀσκαρδαμυκτῇ, καὶ φοβοῦμαι πολὺ μήπως ἂν ἀρχίσῃ ὁ χορὸς μπελέζουν καὶ ἄλλοι· καὶ τὸ κουφάρι σου δὲν εἶναι σιγουρότερον ἀπὸ τὸ ἰδικό μου, ἀγαπητέ.»

Ὁ βάρβαρος ἐρρίγησε καὶ ἐστράφη πρὸς τὸν Ἑβραῖον ἀπειλητικῶς· ἀλλ' ἐκεῖνος ἐβύθισε τὴν κεφαλὴν εἰς τοὺς ὤμους, καὶ προσήλωσεν ἀπλανῶς τὰ βλέμματά του εἰς τὸν ἀπέναντι τοῖχον.

Ἐπεκράτησε μακρὰ σιγὴ· ἕκαστος τῶν μελῶν τῆς σεβασμίας ταύτης ὁμηγύρεως ἐφαίνετο ἀπεροφημένου ἀπὸ τῶν ἰδίων στοχασμῶν, μὴ ἐξαιρουμένων καὶ τοῦ κυνός, ὅστις ἔλειχε τὰ χεῖλη του εὐήθως καὶ ἐφαίνετο μελετῶν ἐπίθεσιν κατὰ

1. Ὀμιλήση.

τῶν κνημῶν τοῦ πρώτου ἐντευζομένου ἐν τῇ ὁδῷ.

«Πρέπει νὰ ὑπάγῃ κανεὶς νὰ μάθῃ τί συνέβη εἰς τὸ πταισματοδικεῖον,» εἶπεν ὁ κύριος Σάικς μὲ τόνον φωνῆς ταπεινότερον ἐκείνου, μεθ' οὗ προσηγόρευσε τοὺς λοιποὺς ἅμα εἰσελθόν.

Ὁ Ἑβραῖος ἐνεύσε καταφατικῶς.

«Ἐὰν δὲν ἄνθις καὶ τὸν ἔχωσαν ὅς τὸ φρέσκο, δὲν ὑπάρχει κανεὶς φόβος ἕως οὗ τὸν ἀπολύσουν, εἶπεν ὁ κύριος Σάικς, καὶ τότε πλεόν παίρνομεν τὰ μέτρα μας. Πρέπει ναύρουμε τὸν τορὸν τοῦ μετὰ τὸν τρόπον.»

Ὁ Ἑβραῖος κατένευσε καὶ αὖθις.

Ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐνεργείας ἦτο προφανὴς ὁ ἄριστος, ἀλλὰ δυστυχῶς σπουδαιότερον πρόσκομμα παρενεβάλλετο εἰς τὴν παραδοχὴν αὐτοῦ· τὸ πρόσκομμα τοῦτο προήρχετο ἐκ τῆς σφοδρᾶς ἀντιπαθείας, ἥτις ἦν ἐρριζωμένη εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ἀπανωλαδιᾶ, τοῦ Μπέττυ, τοῦ Φέγγιν καὶ τοῦ κυρίου Μπίλ Σάικς, κατὰ τῆς ἀστυνομίας καὶ τῶν παραρτημάτων αὐτῆς, καὶ τῆς ἀπεχθείας ἣν ἠσθάνοντο κατὰ πάσης εἰς τὰ πλησίον αὐτῆς μέρῃ ἐπισκέψεως, ἀδιάφορον διὰ ποίαν αἰτίαν.

Δύσκολον θὰ ἦτο νὰ εἰπώμεν πόσον καιρὸν ἔμειναν χωρὶς νὰ ἐκστομίσωσι λέξιν, καὶ προσβλέποντες ἀλλήλους εἰς κατὰστασιν ἀδεδειγμένης καὶ ἀναποφασίστου, μηδὲν ἐνέχουσιν τὸ εὐχάριστον· ἄλλως δὲ περιττὴ θὰ ἦτο πᾶσα τοιαύτη εἰκασία· διότι ἡ αἰφνιδία ἀφίξις τῶν δύο νεανίδων, ἃς εἶχεν ἰδεῖ προηγουμένως ὁ Ὀλιβερ, προῦκάλεσε τὴν ἐπανάληψιν τῆς συνδιελέξεως.

«Διωρθώθη ἡ δουλειά· θὰ ὑπάγῃ ἡ Μπέττυ ἢ ὄχι, κόρη μου;

— Ποῦ; ἠρώτησεν ἡ νεᾶνις.

— Πούπετα, εἰς τὸ κατὰστημα τῆς ἀστυνομίας, καλὴ μου Μπέττυ,» εἶπε θωπευτικῶς ὁ Ἑβραῖος.

Ἡ νεᾶνις, πρέπει χάριν τῆς δικαιοσύνης νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, δὲν ἠρνήθη ὀριστικῶς νὰ μεταβῇ ἐκεῖ, περιορίσθη ὅμως νὰ εἴπῃ καθαρὰ ὅτι προτιμᾷ μᾶλλον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν διάβολον· ἦτο δὲ τοῦτο ἄβρῆς καὶ εὐγενὴς τρόπος ἐκφράσεως πρὸς ἐνδειξὴν ὅτι ἡ αἰτήσις δὲν τῇ ἠρεσκε, τρόπος καταδεικνύων ὅτι ἡ νεᾶνις εἶχεν ἀρίστην συμπεριφορὰν καὶ εἰζέυρε μετὰ λεπτότητος νὰ ποφεύγῃ νὰ δυσαρεστῇ τοὺς ἄλλους διὰ σαφοῦς καὶ ὀρισμένης ἀρνήσεως.

Ὁ Ἰουδαῖος συνωφρυνώθη· δὲν ὀμίλησε πλέον εἰς τὴν Μπέττυ, ἥτις ἔφερε λαμπρὰν ἐνδυμασίαν, ἵνα μὴ εἰπώμεν μεγαλοπρεπεστάτην, ἐρυθρὰν ἐσθῆτα, πράσιναν σανδάλια καὶ κιτρίνους θυσάνους, ἀλλ' ἐστράφη πρὸς τὴν σύντροφόν της.

«Καὶ σεῖς, Νάνσυ; εἶπε μεθ' ἑλκυστικοῦ τρόπου· τί λέγετε, ἀγαπητή μου;

1. Τὸν ἐφυλάκισαν.

2. Τὴν ἔχνη του.

— Ὅτι ἐγὼ δὲν πιάνομαι ὅς τὰ βρόγια, ἀπεκρίθη ἐκείνη· ὥστε, Φέγγιν, περιττὸν νὰ ἐπιμένῃς.

— Τί θὰ εἴπῃ αὐτό; εἶπεν ὁ κύριος Σάικς, παρατηρῶν αὐτὴν ἐργίλως.

— Εἶναι ὅπως τὸ λέγω, Μπίλ, ἀπεκρίθη ἡ σύχως ἡ κυρία.

— Μπᾶ! εἶσαι ἀκριβῶς τὸ πρόσωπον ὅπου χρειάζεται, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Σάικς· κανεὶς δὲν σε γνωρίζει εἰς τὴν συνοικίαν ἐκείνην.

— Ἰσα ἴσα δὲν ἠγαλῶ καὶ ἐγὼ διὰ μὴ με μάθουν, ἀπεκρίνατο ἡ Νάνσυ μετὰ τῆς αὐτῆς ἀταραξίας· δὲν ἠγαλῶ νετα-σκέτα, Μπίλ.

— Θὰ ὑπάγῃ, Φέγγιν, εἶπεν ὁ Σάικς.

— Ὁχι, Φέγγιν, δὲν θὰ ὑπάγῃ, ἀνεκραύγασεν ἡ Νάνσυ.

— Ναί, σοῦ λέγω, Φέγγιν, θὰ ὑπάγῃ,» ἐπανέλαθεν ὁ Σάικς.

Ὁ κύριος Σάικς εἶχε δίκαιον. Μετὰ πολλὰς ἀπειλὰς, ὑποσχέσεις καὶ θωπείας, ἡ Νάνσυ συγκατετέθη τέλος νὰ ἀδεύσῃ τὴν ἐντολήν. Ἀλλως δὲ δὲν εἶχε τοὺς αὐτοὺς λόγους ἵνα ἀρνηθῇ, οὐς καὶ ἡ ἀξιάγαστος σύντροφος αὐτῆς· καταλιποῦσα πρὸ μικροῦ μόλις τὸ μακρινὸν μὲν ἀλλὰ κομψὸν προάστειον Ῥάτκλιφ, ὅπως κατοικήσῃ εἰς τὰ πέριξ τοῦ Φιηλδλαϊν, δὲν ἐφοβεῖτο, ὡς ἡ Μπέττυ, μὴ συναντήσῃ κανένα τῶν ἀπειροπληθῶν γνωρίμων της.

Κατὰ συνέπειαν, ἀφ' οὗ πρῶτον περιεζώσθη μίαν λευκὴν ποδιάν, καὶ ἐφόρεσεν ἕνα ψιθινὸν πῖλον, προμηθευθεῖσα ταῦτα ἐκ τῆς ἀνεξαντλήτου ἀποθήκης τοῦ Ἑβραίου, ἡ κυρία Νάνσυ ἠτοιμάζετο νὰ ἐξέλθῃ, ὅπως ἐκτελέσῃ τὴν ἀποστολήν της.

«Μίαν στιγμήν, ἀγαπητή, εἶπεν ὁ Ἑβραῖος, δοὺς αὐτῇ ἐν μικρὸν σκεπαστὸν καλῶν καλῶν καλῶν αὐτὴ εἰς τὰ χεῖρά σου· θὰ φαίνεσαι κατὰ πῶς πρέπει κόρη.

— Δός της καὶ κανὲν μεγάλο κλειδί, Φέγγιν, εἶπεν ὁ Σάικς. Θὰ φαίνεται ἀκόμη φυσικώτερη.

— Ναί, ναί, ἔχετε δίκαιον, εἶπεν ὁ Ἑβραῖος περὶν εἰς τὸν δακτύλον τῆς νέας μίαν μεγάλην ἀντίκλειδα· ἔτσι, τώρα εἶναι περίφημα. Θαυμάσια, ἀγαπητή μου, προσέθηκε τρίβων τὰς χεῖρας.

— Ὡ ἀδελφέ μου! ἀδελφούλη μου! ἀνεκραύγασεν ἡ Νάνσυ μετὰ θρήνων καὶ ὀλοθυμῶν, συσφίγγουσα σπασμωδικῶς τὸ καλῶν καλῶν καλῶν αὐτὴν ὡς γυνὴ ἐν ἐσχάτῳ ἀπελπισμῷ εὐρισκομένη· ποῦ νὰ ἦναι τὸ κακόμοιρον τὸ ἀδελφάκι μου, τί νὰ ἔγινε· καλοὶ μου κύριοι, λάβετε ἔλεος, καὶ εἰπέτε μου ποῦ ἡμπορῶ νὰ εὕρω τὸ ἀδελφάκι μου· ποῦ νὰ τὸ εὕρω!

Ἀφ' οὗ ἀπήγγειλε ταῦτα διὰ θρηνώδους καὶ σπαραξικαρδίου φωνῆς, πρὸς μεγάλην ἀγαλλίασιν τῶν παρισταμένων, ἡ καλὴ κόρη ἐσίγησε,

ἐκάμυσεν ἐκφραστικῶς τοὺς ὀφθαλμούς, ἐχαίρεται τὴν συντροφίαν καὶ ἀπῆλθε.

«Ἄ! περίφημη κοπέλλα, φίλοι μου! εἶπεν ὁ Ἑβραῖος στραφείς πρὸς τοὺς νεαροὺς βαλάντιο-τόμους, καὶ σοβαρῶς κινῶν τὴν κεφαλὴν, πρὸς-καλῶν τρόπον τινὰ αὐτοὺς διὰ τῆς νέας ταύτης νοουθεσίας νὰ κολουθήσωσι τὸ ἀξιωματικὸν παράδειγμα, ὅπερ πρὸ μικροῦ εἶδον.

— Κάνει τιμὴν εἰς τὰς γυναῖκας, εἶπεν ὁ κύριος Σάικς πληρῶν τὸ ποτήριόν του καὶ πλήτων τὴν τράπεζαν μετὰ τὸν γιγάντειον γρόνον του. Εἰς ὑγίειαν της! καὶ ἄμποτε οἱ ἄλλοι νὰ της μοιάσουν!»

Ἐν ᾧ ἐπεδαψίλευον οὕτως ἐγκώμια εἰς τὴν Νάνσυ, τὸν μαργαρίτην τῶν γυναικῶν, αὕτη διηυθύνετο εἰς τὸ ἀστυνομικὸν γραφεῖον, οὐχὶ ἄνευ συστολῆς τινός, ὅπερ φυσικὸν ἄλλως εἰς νεάνιδα εὐρισκομένην εἰς τὰς ὁδοὺς μόνην καὶ ἄνευ συνοδείας.

Εἰσῆλθεν ἐκ τῶν ὀπισθεν, ἔκρουσε σιγὰ τὴν θύραν ἐνὸς τῶν κελλείων τῆς φυλακῆς διὰ τῆς κλειδῆς καὶ ἠκροάσθη. Ἀλλ' οὐδὲν ἤκουσε· τότε ἔβηξε καὶ ἠκροάσθη αὖθις· μὴ λαβοῦσα ὅμως καὶ πάλιν ἀπάντησιν, ἀπεφάσισε νὰ ὀμιλήσῃ. «Ὀλιβερ! ἐπιθύρισε ταπεινῇ τῇ φωνῇ, μικρὸν μου Ὀλιβερ!»

Ἐν τῷ κελλεῖῳ ἐκείνῳ ἦτο ἐγκαθειργμένος δυστυχὴς τις γυμνήτης, ὅστις συνελήφθη ὡς διαπράξας τὸ ἐγκλημα νὰ παίξῃ αὐλὸν εἰς τοὺς δρόμους ἄνευ ἀδείας, καὶ ὅστις ἀποδεχθεὶς καθαρὰ τῆς κακούργου ταύτης κατὰ τῆς κοινωνίας πράξεώς του, κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ κυρίου Φάνγκ εἰς ἐνὸς μηνὸς φυλάκισιν ἐν τινι σωφρονιστηρίῳ· ὁ κύριος Φάνγκ προσέθηκε μάλιστα τὴν ἀστείαν καὶ λίαν ἐπικαίρον ταύτην παρατήρησιν, ὅτι ἐπειδὴ εἶχε τόσῳ καλοῦς πνεύμονας, θὰ τῷ ἦτο πλεόν ὑγιεινὸν νὰ ἐξασκῇ αὐτοὺς στρέφων τὸν μύλον τῶν καταδικῶν μᾶλλον παρὰ παίζων αὐλόν. Ὁ φυλακισμένος, καταβεβλημένος ὢν ἐκ τῆς λύπης ἣν προῦξεν αὐτῷ ἡ στέρησις τοῦ αὐλοῦ του δημευθέντος πρὸς ὄφελος τοῦ κράτους, δὲν ἀπεκρίθη εἰς τὴν Νάνσυ· αὕτη παρήλθε λοιπὸν καὶ ἔκρουσε τὴν θύραν τοῦ ἐπομένου κελλεῖου.

«Τί εἶναι; ἠκούσθη ἐρωτῶσα φωνὴ ἀδύνατος καὶ ὑποτρέμουσα.

— Μήπως εἶναι αὐτοῦ μέσα ἕνα παιδί; εἶπεν ἡ Νάνσυ θρηνωδῶς.

— Ὁχι, ἀπεκρίνατο ἡ φωνή· ὁ Θεὸς νὰ το φυλάξῃ.»

Ὁ εἰπὼν ταῦτα ἦν γέρον τυχοδιώκτης ὑπερ-ἐνηκοντούτης, φυλακισθεὶς διότι δὲν ἐπαίξεν αὐλόν, ἢ ἐν ἄλλαις λέξεσι διότι συνελήφθη ἐπαιτῶν, ἀντὶ-νὰ μετέρχεται ἔργον τι, ὅπως κερδαίνῃ τὸν ἄρτον του. Ἐν τῷ τρίτῳ κελλεῖῳ ἦν ἐγκαθειργμένος ἕτερος, ὡς πωλήσας χύτρας ἄνευ ἀδείας, καὶ κατὰ συνέπειαν ζητήσας νὰ κερ-

δήση τὸν ἄρτον τοῦ με ζήμιαν τοῦ δημοσίου ταμείου.

Ἐπειδὴ οὐδεὶς τῶν ἐγκληματιῶν ἐκείνων ἐκαλεῖτο Ὀλιβερ, οὐδ' εἰξενόρε τι περὶ τοῦ παιδὸς, ἡ Νάνσυ ὑπῆγε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν ἀστυνομικὸν ἐκεῖνον ὑπάλληλον μετὰ τὸ ἐκ βλάβου τοῦ ὑφάσματος ἐσωκάρδιον, περὶ οὗ ἐποιήταμεν ἀνωτέρω λόγον, καὶ μετὰ κλαυθμῶν καὶ θρήνων, ὧν τὴν ἐντύπωσιν ἐπηύξανε κινουσα τὴν κλειδα καὶ τὸ καλὰθιὸν της, ἐζήτησε τὸν ἀγαπητὸν ἀδελφοῦλὸν της.

«Δὲν εἶναι ἐδῶ, ἀγαπητή μου, εἶπεν ὁ ὑπάλληλος.

— Ποῦ εἶναι; ἀνεκράυγασεν ἡ Νάνσυ ἀπελπισ.

— Ὁ κύριος τὸν ἐπῆρε, ἀπεκρίθη ὁ ὑπάλληλος.

— Ποῖος κύριος; ὦ Θεέ μου! Θεέ μου! Ποῖος κύριος; ἐκράυγασεν ἡ Νάνσυ.

Ὅπως ἀπαντήσῃ εἰς τὰς ἀσυναρτήτους ταύτας ἐρωτήσεις ὁ ὑπάλληλος ἐπληροφόρησε τὴν κατατεθλιμμένην ἀδελφὴν ὅτι ὁ Ὀλιβερ ἐπεσεν ἀναίσθητος εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ πταισματοδικείου, ὅτι ἠθώθη διότι ἐκ τῆς καταθέσεως ἐνὸς μάρτυρος ἀπεδείχθη ὅτι τὴν κλοπὴν διέπραξεν ἄλλος, ὅτι ἀναίσθητος μετεκομίσθη ὑπὸ τοῦ μνηστοῦ εἰς τὴν οἰκίαν τούτου, ἥτις θὰ ἐκεῖτο πλησίον τῆς Πέντονβιλλ' διότι τοιοῦτό τι ὄνομα εἶπεν εἰς τὸν ἀμαξηλάτην.

Ἡ νεῖνις ὑπὸ στυγνῆς ἀπελπισίας καταληφθεῖσα, ἔφθασε κλονουμένη μέχρι τῆς θύρας. Εἶτα ἀναλαβούσα τὸ βῆμά της, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Ἰουδαίου διὰ τῆς μικροτέρας ὁδοῦ.

Ὁ κύριος Μπὶλ Σάικς, μόλις ἀκούσας τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν τῆς Νάνσυ, ἐκάλεσε τὸν κύνα του, ἐφόρεσε τὸν πῆλόν του, καὶ ἐξῆλθεν ἐν σπουδῇ, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ἀποχαιρετῶν τὴν συντροφίαν.

«Πρέπει νὰ μάθωμεν ποῦ εἶναι, φίλοι μου, εἶπεν ὁ Ἑβραῖος συγκινημένος. Πρέπει νὰ τὸν ἐπανεύρωμεν. Τσάρλυ, πρέπει νὰ τρέξῃς εἰς ὅλα τὰ μέρη πρὸς ἀνακάλυψίν του, μέχρις οὗ μοὶ φέρῃς εἰδήσεις περὶ αὐτοῦ. Νάνσυ, ἀγαπητή μου, πρέπει νὰ μου τὸν εὑρῇτε. Πῶς θὰ κάμετε, σκεφθῆτε τὸ μόνον σας, σὺ καὶ ὁ Ἀπανωλαδιᾶς. Περιμερίνατε ὀλίγον, προσέθηκεν ἀνοίγων διὰ χειρὸς τρεμούσης ἐν συρτάριον. Νὰ χρήματα, φίλοι μου. Τὸ ἐργαστήρι θὰ το κλείσω ἀπόψε' εἰξενόρετε ὅμως πάντοτε ποῦ θὰ μ' εὑρῇτε. Μὴ μένετε ἐδῶ οὐδὲ στιγμὴν, οὐδὲ λεπτήν, φίλοι μου!»

Καὶ ταῦτα λέγων ὠδήγησεν αὐτοὺς μέχρι τῆς κλίμακος· εἶτα κλείσας ἐπιμελῶς τὴν θύραν καὶ διὰ μογλῶν στηρίξας αὐτήν, ἐξήγαγε τῆς κρύπτῃς τὴν πυξίδα, ἣν ἔκων ἔδειξεν εἰς τὸν Ὀλιβερ, καὶ ἤρχισε νὰ κρύπτῃ ἐν σπουδῇ εἰς τὰ ἐνδύματά του τὰ περιεχόμενα ἐν ταύτῃ ὥρολόγι καὶ κοσμήματα.

Ἐν ᾧ κατεγίνετο εἰς τὴν ἀσχολίαν ταύτην, ἔφριξεν ἀκούσας κρουομένην τὴν θύραν.

«Ποῖος εἶναι; ἀνεκράυγασε ζωηρῶς καὶ μετὰ τρόμου.

— Ἐγώ! ἀπεκρίθη ὁ Ἀπανωλαδιᾶς διὰ τῆς ὁπῆς τοῦ κλειθροῦ.

— Ἐ! τί τρέχει! τί θέλεις; εἶπεν ὁ Ἑβραῖος μετ' ἀνυπομονησίας.

— Ἡ Νάνσυ θέλει νὰ μάθῃ ἂν πρέπῃ νὰ τὸν φέρωμεν εἰς τὸ ἄλλο σπῆτι, εἶπεν ὁ Ἀπανωλαδιᾶς ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

— Ναί, ἀπεκρίνατο ὁ Ἑβραῖος· ἀδιάφορον ποῦ θὰ εὑρεθῇ. Ἀλλ' ὅμως νὰ τὸν εὑρῇτε, νὰ τὸν εὑρῇτε, αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαῖον. Μὴ φοβεῖσθε, καὶ εἰξενόρε ἐγὼ τί θὰ κάμω κατόπιν.»

Ὁ Ἀπανωλαδιᾶς ὑπετονόησε ὀλίγας λέξεις καὶ κατήλθεν ἀνὰ τέσσαρας τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος, ὅπως φθάσῃ τοὺς ἄλλους.

«Ἐως τώρα δὲν ἄνθισε, ἐσκέφθη ὁ Ἑβραῖος ἐπαναλαβὼν τὴν διακοπείσαν ἐργασίαν του. Ἐὰν ἔχῃ σκοπὸν νὰ μᾶς παραδώσῃ εἰς τοὺς νέους τοῦ φίλου, ἔχομεν καιρὸν νὰ τοῦ κόψωμεν τὴν σφυρίκτρα.»

•••

Ἐπιταὶ συνήχεια.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΒΙΣΜΑΡΚ

Ὁ ἐν Παρισίοις ἀνταποκριτὴς τοῦ «Χρόνου» Βλόβιτς, οἰκειωθείς ἐπ' ἐσχάτων ἐν Βερολίνῳ μετὰ τοῦ Βίسمαρκ, δημοσιεύει τὰς ἐκ τῆς οἰκειώσεως ταύτης περιεργαστάς ἐντυπώσεις του. «Θάμβος κινεῖ, γράφει ὁ κ. Βλόβιτς, ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ τῆς τρομερᾶς φήμης τοῦ Βίسمαρκ καὶ τοῦ πατριαρχικοῦ θεάματος τῆς οἰκογενείας, ἥς ἐν μέσῳ ἀναπαύεται ἐκ τῶν ἀγώνων τῆς πολιτικῆς. Οὐδὲν ἀπλοῦστερον καὶ συγκινητικώτερον τοῦ εὐσεβάστου καὶ σιωπηλοῦ ἐνθουσιασμοῦ, δι' οὗ περιστοιχίζουσι τὸν ἀρχικαγκελάριον ἢ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα του. Οἱ οἰκεῖοί του λατρεύουσιν αὐτὸν ὡς ἡμίθεον, περιποιῶνται δ' αὐτὸν ὡς παιδίον, ὃ δὲ πρίγκηψ ὑποβάλλεται εὐπειθῶς εἰς τὴν τυραννίαν ταύτην τῆς ἀγάπης. Ἀκούων τις αὐτὸν ἀστεϊζόμενον μετὰ τῆς οἰκογενείας του ἐκπλήττεται ἐπὶ τῇ σαφηνείᾳ, μεθ' ἧς ἐκφράζεται, ἐπὶ τῇ χάριτι, ἣν ἐπιδείκνυσιν ἐν τῇ οἰκειότητι, καὶ ἐπὶ τῇ ἀπροσμάχητῳ δυνάμει τοῦ χαρακτῆρός του, ἥτις μεταβάλλει πᾶσαν λέξιν του εἰς νόμον. Ἐνῶ ἀναπαύεται φυσικώτατα, δύναται τις νὰ ᾗ βέβαιος ὅτι μία κίνησις τῆς χειρὸς του ἀρκεῖ, ὅπως κατασυντρίψῃ πάντα πολέμιον καὶ ἄρῃ ἐκ μέσου πᾶν πρόσκομμα. Ἦκουσα αὐτὸν τῇ 2 Ἰουλίου λέγοντα ἐν παρόδῳ ὅτι μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ τηλεγράφου τὰ Συνέδρια δὲν ἔπρεπε νὰ διαρκῶσιν ὑπὲρ τὸν μῆνα, ἔκτοτε δ' ἤμην βέβαιος ὅτι τὸ Συνέδριον ἔμελλε νὰ διαρκέσῃ ἕνα μόνον μῆνα. Πολλοὶ παρετήρησαν ὅτι ὁ Βίسمαρκ ὁμιλῶν διστάζει πολλάκις περὶ τὴν ἐκλογὴν λέξεως· ἀλλ' ἡ λέξις ἅπαξ ἐκλεχθεῖσα κέκτηται

μαθηματικὴν ἀκρίβειαν, ἡ δ' ἐξ αὐτῆς ἐντύπωσης εἶναι ἐμβριθέστατα ὑπολελογισμένη. Δὲν περιφρονεῖ τὴν ἀνθρωπότητα, ὡς ἐρέθη, δὲν πιστεύει ὅμως εἰς τὴν ὑπαρξίν μεγάλων ἀνδρῶν. Φρονεῖ ὅτι αἱ πολιτικαὶ ὑπολήψεις ὀφείλονται εἰς τυχαίας καὶ ἀπροόπτους συμπτώσεις, μετὰ δὲ δυσπίστως δσάκις ἀκούει προφερόμενα ὀνόματα ἐξόχων πολιτικῶν. Εἶναι ἴσως ἐκ τῶν ζώντων ἀνδρῶν ὁ μόνος ἀνώτερος τῆς κολοσιαιᾶς φήμης του καὶ λόγῳ ἀρετῶν καὶ λόγῳ ἐλαττωμάτων. Ἡ περιφρόνησις του πρὸς τοὺς ἄλλους εἶναι ἀναμεμιγμένη μετὰ μεγάλης δόσεως ἐμπιστοσύνης πρὸς αὐτόν. Ἡ ἐμφυτος αὐτοῦ ὑποψία καθιστᾷ αὐτὸν ἀδιάφορον πρὸς τὸν ἑπαινον καὶ εὐαισθητότατον πρὸς τὸν ψόγον. Εἶναι τοσοῦτον πεπεισμένος περὶ τῆς ἰδίας ἐαυτοῦ ἀναμαρτησίας, ὥστε θεωρεῖ τὸν πανηγυρισμὸν ὡς αὐθάδειαν καὶ τὴν μομφὴν ὡς βλασφημίαν. Ὅμιλεῖ περὶ τῶν ἄλλων μετ' ἐπιφυλάξεως, οὐχὶ ἐξ ἐπιεικείας, ἀλλὰ διότι φρονεῖ ὅτι πᾶσα κρίσις διερχομένη διὰ τῶν χειλέων του εἶναι ἱστορικὴ ἐτυμηγορία καὶ ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀνευ θαυμασίου τινὸς προσόντος θὰ ἦτον ὁ κινδυνωδέστατος τῶν ἀνθρώπων. Σέβεται τὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ θεωρεῖ ἐαυτὸν ὡς τὴν προέχουσαν μορφὴν τῆς ἐποχῆς καὶ πιστεύει ὅτι ἡ ἱστορία οὐδεμίαν θὰ προσάψῃ αὐτῷ πρᾶξιν ἀμαυροῦσαν τὴν φήμην του. Ὀλίγον ἐνδιαφέρει αὐτὸν ἂν θὰ κατακριθῇ ὡς τραγὺς καὶ ἀμείλικτος, ὡς ἀσπλάγχχνος καταδιώξας τοὺς ἀντιπάλους του, ὡς θυσιάσας μυριάδας ὑπάρξεων, ὡς παρακωλύσας τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐλευθεριῶν τῆς χώρας του, ὡς εἰρων ἐν λόγοις καὶ ἀντιδραστικὸς ἐν ἔργοις, ὡς ἀξιών ἐξ ἄφρονος ὑπεροφίας νὰ διέπῃ αὐτογνώμονως τὰς τύχας τοῦ ἔθνους του, ὡς ριπτόμενος εἰς πᾶσαν ἔριδα καὶ μὴ ἀποδεδειγὼν ἐνὸς οὐδεμιᾶς βίας. Τὰς κακίας ταύτας, ἀποτελέσματα ὑπεροφίας καὶ τόλμης, ἀποδίδει ἡ ἱστορία εἰς πάντα μέγαν ἄνδρα. Ἀλλ' ὅτι ὁ Βίسمαρκ δὲν ἀνέχεται εἶναι ν' ἀποδίδωνται αὐτῷ μικρὰ καὶ συνήθη ἐλαττώματα, ψεύδῃ ἢ ἀτιμία. Χυδαία πρόληψις εἶναι ὅτι ὁ διπλωμάτης εἶναι ἐξ ἀνάγκης ψεύστης. Ἡ ψευδολογία ὡς διπλωματικὸν ὅπλον κατέστη ἄχρηστος, ἡ χρησιμεύει μόνον εἰς ἀνθρώπους μετρίους. Δὲν εἶναι τὸ ὅπλον τοῦ Βίسمαρκ. Δὲν λέγει πᾶν ὅτι φρονεῖ, ἀλλ' ὅτι λέγει εἶναι ἀληθές. Περιφρονεῖ τὰς μικροπνηρίας. Κέκτηται καὶ ἀρετὰς μεγάλας καὶ μεγάλα ἐλαττώματα. Μνησικακεῖ κατ' ἐκείνων, ὅσοι ἐπειράθησαν νὰ σμικρύνωσιν αὐτὸν εἰς τὰ ὅμματα τῶν μεταγενεστέρων, δὲν ἐσυγχώρησε δ' ἔτι εἰς τὸν πρίγκηπα Γορτσάκωφ τὸ ὅτι ἐθεώρησεν αὐτὸν συνένοχον τῶν σχεδίων, ἅτινα ἐχάλευσεν ἐνέτει 1875 τὸ στρατιωτικὸν ἐν Πρωσσίᾳ κόμμα κατὰ τῆς Γαλλίας».

Ἡ ἀργία εἶνε ἡ σκωρία τῆς ψυχῆς.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΠΟΙΚΙΑ ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ

Αἱ ἐφημερίδες τῶν Παρισίων ἀνήγγειλαν πρὸ ὀλίγου χρόνου τὸν θάνατον τῆς Κυρίας Ἰωσήφ Μερὸ, τὸ γένος Βορέλ, χήρας τοῦ περιωνύμου συγγραφέως τοῦ πολέμου τοῦ Νιζάμ.

Ἡ κυρία αὕτη ἦτο θυγάτηρ τοῦ Κ. Βορέλ, ὁ ὁποῖος ἐπὶ τῆς Παλινορθώσεως διετήρει ἐν Μασσαλίᾳ τὸ Café des Allées.

Ὁ Κ. Βορέλ ἦτο μικρόσωμος ἀνὴρ, ζωηρὸς καὶ κατὰ βᾶθος ἀγαθός. Περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1822, τὸ καφενεῖον αὐτοῦ ὅπου πολλοὶ ἐσύχναζον ὅπως παίζωσιν ἐν ἀποκρύφῳ τὸ σπαιριστήριον, ἀπέκτισσε νέους πελάτας. Αὐτόθι ἤρχετο καθ' ἐκάστην εἰς ὀρισμένην ὥραν εἰκάς ξένων μυστηριωδῶν, οἵτινες διήρχοντο ὡς σκιαὶ τὴν κυρίαν αἴθουσαν τοῦ καφενεῖου πορευόμενοι εἰς μικρὸν δωμάτιον, κείμενον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ διαδρόμου. Ἡθελεῖ τις ὑπολάβῃ τούτους ἐν τῷ δωματίῳ ὡς καρβονάρους τῶν χρόνων τούτων.

Ἐρωτώμενος περὶ τῆς ἐθνικότητος τῶν ἀλλοκώτων τούτων πελατῶν τοῦ καφενεῖου ὁ Κ. Βορέλ ἀπάντησε μετὰ πολλῆς ἐπιφυλάξεως. Ἐλεγεν ὅτι ἦσαν δυστυχεῖς ξένοι. Εἶχεν ἐνοικιάσει εἰς αὐτοὺς ἀντὶ πέντε φράγκων κατὰ μῆνα μικρὸν δωμάτιον, ὅπου συνήρχοντο ἀθροῦδες ἐκ τοῦ καφενεῖου δὲν κατηνάλισκον μεγάλα πράγματα· ἐπὶ τῆς τραπέζης περὶ τὴν ὁποίαν ἐκάθηντο ἔκειτο ὑδροφόρον ἀγγεῖον, μόλις δὲ ἀπὸ χρόνου εἰς χρόνον ἐζήτουν καὶ ὀλίγον καφέ. Ἐκάπνιζον μικρὰς ἀξίας σιγάρα καὶ συνδιελέγοντο μελαγχολικῶς κεκλεισμένη τῇ θύρᾳ.

Οἱ τακτικοὶ πελάται ἐπὶ μᾶλλον περιέργοι γενόμενοι ἠνώχλουν τὸν Κ. Βορέλ, ἐπὶ τέλους δ' ἔμαθον ὅτι αὐτοὶ οἱ συνομῶται, οὕτως εἶπεν, ἦσαν Ἕλληνες φυγάδες Χιοὶ διαφυγόντες ὡς ἐκ θαύματος τὴν σφαγὴν τοῦ 1822. Κατέφυγον δὲ εἰς Μασσαλίαν ἀναμένοντες ἐνταῦθα τὸ τέλος πολέμου, εἰς ἂν ἀπώλεσαν τὰ κυριώτερα μέλη τῆς οἰκογενείας των.

Μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ὑπῆρχον τῶν ὀντι οἱ Ῥάλλαι, οἱ Ἀργένται, οἱ Σεκιάραι, οἱ Ῥοδοκανάκαι, οἱ Ἀγέλαστοι καὶ τὸ πλεῖστον τῶν ἀρχηγῶν, τῶν τανὺν μὴ ὑπαρχόντων, τῆς ἐλληνικῆς ἀποικίας τῆς Μασσαλίας. Ἀναγκασθέντες νὰ καταλίπωσιν ἐν σπουδῇ τὴν πατρίδα των καὶ τὸν ἐν αὐτῇ ἄνετον βίον, ἀφίκοντο εἰς Μασσαλίαν ἐντελῶς ἀποροὶ· αὐτόθι δ' ἐν τῷ τελευταίῳ δωματίῳ τοῦ καφενεῖου τοῦ Κ. Βορέλ ἤρχοντο καὶ συνδιελέγοντο περὶ τὴν συμφορὰν τῆς γενεθλίου αὐτῶν γῆς, καὶ μετέδιδον πρὸς ἀλλήλους τὰς εἰδήσεις, σπανίως καὶ ταύτας ἐρχομένας, ὡς ἐλάμβανον ἐκ τῆς Ἑλλάδος.

Μικρὸν μετὰ ταῦτα τὰ πράγματα ἐβεβλῶθησαν καὶ οἱ φυγάδες ἠδυνήθησαν νὰ συνάψωσιν ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τῆς Ἀνατολῆς. Τοιαύτη ὑπῆρχεν ἡ ταπεινὴ ἀρχὴ ἀποικίας, σήμερον ἀριθμούσης πολλοὺς πλουσίους ἑκατομ-

μυριούχους, ἥτις οὐδέποτε ἐλησμένησε, πρέπει νὰ τὸ δηλολογήσωμεν, ὅ,τι ὀφείλει εἰς τὴν φιλοξενίαν τῶν Μασσαλιωτῶν.

[Petit Marseillais.]

**

ΑΔΑΜΑΝΤΩΡΥΧΕΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣ. ΑΦΡΙΚΗΣ

Ἐπ' ἐσχάτων ἐξεδόθη βιβλίον ἐπιγραφόμενον «Τέσσαρα ἔτη ἐν Ἀφρικῇ» (Vier Jahre in Afrika 1871-75), ἐν ᾧ ὁ συγγραφεὺς διηγείται τὰς ἐντυπώσεις καὶ τὰ συμβάντα τοῦ ἐν τοῖς περιήτοις ἀδαμαντωρυχείοις τῆς μεσημβρινῆς Ἀφρικῆς. Ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου ἐρριζομένη ἀποσπάσματα τινὰ περιεργα.

Σκοπὸς τῆς ὁδοιπορίας τοῦ ἦτο ἡ πολίχνη Πνήλ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Βαάλ, ἔνθα πέρυσσι μόλις εὐρέθησαν κατὰ πρῶτον ἀδάμαντες. Μετέβαινον δὲ ἐκ τῆς πόλεως Κάπ διὰ λεωφορείου, ἐν ᾧ ἐκάθηντο συμπεπιεσμένοι δώδεκα ἄνθρωποι ἐπὶ δώδεκα ὕλας ἡμέρας.

Μετ' οὗ πολὺ ἐνδεκα λεύγας ἐκείθεν πρὸς τὸ μεσημβρινοδυτικὸν ἀνεκάλυψαν νέους τόπους ἀδαμαντοφόρους, πρὸς οὓς διεσπάρησαν οἱ τοὺς ἀδάμαντας ἀναζητοῦντες. Μεταξὺ δὲ τῶν τότε συνοικισθεισῶν πόλεων μνηστὴς ἀξία εἶνε ἡ Κιμπερλέη, ἥς οἱ κάτοικοι ἐν διαστήματι πέντε ἐβδόμαδων συνεπρόσθησαν ἀπὸ ἑκατὸν εἰς πεντακισχιλίους. Ἐνταῦθα ἡρευνήθησαν περὶ τὰ 700 φρέατα (clains), ἔχοντα ἑκάστον ἑκτασιν 30 ποδῶν τετραγωνικῶν καὶ τιμώμενα κατὰ τὸν πλοῦτον ὃν περιεῖχον 2,000 μέχρι 50,000 μάρκων, ἑκάστου μάρκου ἰσοδυναμοῦντος πρὸς φράγκον 1 καὶ 0,25. Οἱ λάκκοι δὲ οὗτοι πολλάκις ἔχον 200 ποδῶν βάθος, διότι καὶ εἰς τοιοῦτον βάθος ἀνευρίσκονται πολύτιμοι λίθοι. Ἦτο δὲ ἡ ἐργασία πάντως ἀσκήσιμος.

Εἰς τοὺς βάθεις καὶ ἀσκήσιμους ἐκείνους λάκκους, λέγει ὁ συγγραφεὺς Ἐρνέστος Βέμπερ, ὁ ἥλιος καίει φοβερά· οὐδὲ ἔχνος αὔρας δροσερᾶς νομίζεις ὅτι εἶσαι ἐν καιομένη καμίνῳ. Ἐν ᾧ δὲ ὁ ἐργάτης μεταχειρίζεται τὴν σκαπάνην ἢ τὸ πτυάριον ὁ ἰδρὼς καταρρέει ποταμῆδον καθ' ὅλον τοῦ τὸ σῶμα. Πλὴν δὲ τοῦ κόπου τούτου προσθέσατε ὅτι ὁ ἐργάτης διαμένει ἐντὸς σκηνῶν στενῶν καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου προσβαλλομένων, ἐστερημένος πάσης οἰκιακῆς περιποιήσεως καὶ κάκιστα τρεφόμενος. Ἀλλ' ἡ ἐλπίς τοῦ κέρδους ἐνδυναμῶναι τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ εὐρήματα τοῦ γείτονος τρέφουσι καὶ ἐνισχύουσι τὰς ἐλπίδας καὶ τὰ ὄνειρά σας.

Διάφορος δὲ εἶνε ὁ πλοῦτος τῶν λάκκων. Καί τινες μὲν ἦσαν τόσον παραγωγοὶ, ὥστε οἱ κτήτορες αὐτῶν ἐπλούτησαν μετ' ὀλίγας ἐβδομάδας, τινὲς δὲ τόσον ὀλίγους ἀδάμαντας παρήγον, ὥστε οἱ κτήτορες αὐτῶν μόλις ἐκέρδαινον τὸν ἐπιούσιον.

Ἀπὸ τοῦ 1871 μέχρι τοῦ 1875 ἐβελετιώθη ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων ἐν Κιμπερλέῃ. Ἐν

ᾧ πρότερον κατόικουν ἐν ἀμαξίοις, ἔπειτα ἔστησαν σκηνὰς καὶ βαθμὴδὸν ὠκοδόμησαν καὶ οἰκίαν ξυλινὴν μετὰ κηπαρίου. Μετ' ὀλίγον προσετέθησαν καὶ ἄλλαι οἰκίαι κομισθεῖσαι ἑτοιμαὶ ἐξ Ἀμερικῆς καὶ Νορθηγίας, ὧν αἱ σάνιδες ἦσαν ἡριθμημέναι, ὥστε εὐκόλως συνηρμύζοντο. Ἐτιμῶντο δὲ 50 μέχρι 500 λιρῶν στερλινῶν ἑκάστη κατὰ τὰς διαστάσεις αὐτῶν. Ἐκομίσθησαν δὲ καὶ σιδηρεῖς οἰκίαι ἐπικαλυπτόμεναι διὰ σανιδῶν. Τοσοῦτον δ' εὐωδούντο αἱ ἐργασίαι, ὥστε οἱ ἐργάται διὰ κοινοῦ ἐράνου συνέστησαν ἀναγνωστήριον περιέχον τὰ ἀριστα τῶν ἀγγλικῶν περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων, ἐν ᾧ ἐτελοῦντο ἐνίοτε χοροὶ καὶ ἐσπεριναὶ συναναστροφαί.

Ἀλλ' ἡ χαρίεσσα αὕτη εἰκὼν εἶχε καὶ τὰς σκιὰς τῆς. Ἦτο δύσκολον ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀδύνατον νὰ ἐργασθῇ τις μόνος ἐν τῷ λάκκῳ· ἔπρεπε νὰ ἔχη καὶ βοηθόν. Ὅθεν οἱ Κάφροι οὓς παρελάμβανον ὡς βοηθοὺς ἐσπευδον νὰ φύγῃσι τυχούσης ἐκκαιρίας· ἐκ δὲ τῆς αἰφνιδίας φυγῆς τῶν ἐνόουν παρευθὺς οἱ ἐργάται ὅτι οἱ φυγόντες εὗρον χονδρὸν τινα ἀδάμαντα. Ἐπειτα δὲ αἱ κλοπαὶ τρόπον τινὰ ἐνεθαρρύνοντο ὑπὸ τῶν κτητόρων, οἵτινες εἶχον ἐπίτηδες πράκτορας ἵνα ἀγοράζωσι τοὺς κλοπιμαίους ἀδάμαντας. Εἰς τοὺς πράκτορας τούτους οἱ κύριοι τῶν ἐδίδον λάκκους οὐδεμίαν μὲν ἔχοντας ἀξίαν, ἀλλὰ μόνον δίδοντας εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα τοῦ μετέρχεσθαι τὸ ἐμπόριον τῶν ἀδαμάντων. Τὴν δ' ἐσπέραν μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας ἔφερον τοὺς κλοπιμαίους ἀδάμαντας εἰς τοὺς κυρίους τῶν καὶ πάραυτα τοὺς ἐπώλουν. Εἰσεπράττοντο δὲ καθ' ἐβδόμην ἀπὸ τῆς πωλήσεως τῶν κλοπιμαίων τούτων ἀδαμάντων δεκακισχίλια λίραι στερλίναι (250,000 φράγκων). Ἀλλ' ἡ πλὴθὺς αὕτη τῶν ἀδαμάντων ἐξ ἀνάγκης ἔγεινεν αἰτία νὰ ὑποτιμηθῶσιν αἱ τιμαὶ αὐτῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ τοσοῦτον, ὥστε οἱ τοὺς ἀδάμαντας ἀναζητοῦντες καταλιπόντες τοὺς λάκκους τῶν ἐπορεύθησαν εἰς ἀνεύρεσιν χρυσορυχείων, τοῦτον δ' ἔνεκα καὶ αἱ οἰκίαι καὶ τὰ ἐπιπλὰ τῶν κατὰ τὴν ἀξίαν τῶν διότι οὐδεὶς ἤθελε νὰ τὰγοράσῃ.

Κατὰ τοὺς εὐτυχεῖς χρόνους ἑκάστον ἀτμόπλουτον ἀποπλέον εἰς Ἀγγλίαν ἐκόμιζε 15—20 λίτρας ἀδαμάντων, ἑκάστου ἡμιχιλιογράμμου ἰσοδυναμοῦντος πρὸς 3,300 καράτια! Τότε δὲ πάντες ἡμεῖς οἱ λάκκοι παρήγον κατὰ μῆνα 320,000 λιρ. στερλ., ὅ ἐστι 11,000 περίπου τὴν ἡμέραν (290,000 φρ.). Ἀλλὰ τῷ 1874 ἀδάμας ζωηρὸς τὸ χρῶμα καὶ διαυγές, καὶ τοὶ ὀλίγον ὑποκίτρινος, ἔλκων 80 καράτια, ἐπωλεῖτο μόλις 240 λιρ. στερλ. (6,000 φρ.), ἐν ᾧ πρὸ τεσσάρων ἐτῶν εὐκολώτατα εὗρισκεν ἀγοραστὰς πρὸς 3,000 λίρας (75,000 φρ.).

**

Αἱ πλείστα τῶν ἀνακαλύψεων καὶ ἐφευρέσεων ὀφείλονται εἰς ὅλως τυχαῖα περιστατικά.

Ἐκ τυχαίων περιστατικῶν ὠρμήθησαν ὁ μὲν Γαλιλαῖος ὅπως ἀνακαλύψῃ τὸν ἰσοχρονισμόν τοῦ ἐκκερμούς, ὁ δὲ Γαλβάνης τὴν φυσικὴν ἐκείνην δύναμιν, ἥτις βραδύτερον γαλβανισμὸς ἐκλήθη. Κατὰ τύχην ὡσαύτως, ἐν ᾧ κατέγραφεν ἐπὶ λίθινῃς πλακῶς, ἐλλείψει χάρτου, ὃ παρέδιδε πρὸς πλῆσιν ἐνδύματα, ὃ ἐκ Μονάρχου Σενεφέλδερ, ἐπενόησε, ἐν ἔτει 1808, τὴν λιθογραφίαν. Ἐπίσης εἰς ὅλως τυχαίον περιστατικὸν ὀφείλεται καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Λιππερσχεῦ ἐφευρέσις τῶν προσεγγιζουσῶν διοπτρῶν (lunettes d'approche), καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐκ τῆς μηλέας πτώσιν τοῦ μήλου τὸ σύστημα τοῦ Νεύτωνος.

Μικραὶ μηχαναὶ

ΕΝ Τῇ ΠΑΡΙΣΙΝῃ, ΕΚΘΕΣΕΙ

Ἐκπλήσσεται τις εἰσερχόμενος εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς παρισιανῆς ἐκθέσεως ἔνθα λειτουργοῦσιν αἱ διάφοροι μικραὶ ἀτμοκίνητοι μηχαναὶ αἱ ἐπαρκοῦσαι εἰς τὰς καθημερινὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου.

Τὰ μικρὰ ταῦτα μηχανήματα προκαλοῦσι περιεργότερον τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ ἢ οἱ μεγάλοι ἀτμοκίνητοι ὅγκοι οἱ μεγαλοπρεπῶς ἀναπαυόμενοι ὀλίγον ἀπωτέρω.

Βλέπει τις ἐκεῖ μηχανὰς ῥαψίματος, σιδηρώματος, μηχανὰς αἵτινες ῥάπτουσι τὰ ὑποδήματα, κατασκευάζουσι πῖλους, διαχωρίζουσι τὰς τσόχας, κατασκευάζουσι ἀλύσεις, χειρόκτια, ὑποδήματα, κόπτουσι βελόνας, καρφίτσας κτλ.

Ἡ περιεργότερα μηχανὴ εἶναι ἡ κατασκευάζουσα τοὺς ὀρεχάλκινους κρεμαστήρας ἀφ' ὧν ἀναρτῶνται εἰς τοὺς τοίχους αἱ λυχνίαι. Θέτουσι τεμάχιον ὀρεχάλκου εἰς τὴν μηχανὴν ἥτις τὸ λαμβάνει καὶ στρέφουσα αὐτὸ κατὰ τὰς δύο ἄκρας τὰς συμπλέκει καὶ παρουσιάζει ἀκολουθῶς ἑτοιμον τὴν ἐργασίαν. Τὸ κοινὸν χειροκροτεῖ.

Περίεργος ἐπίσης μηχανὴ εἶναι καὶ ἡ τῶν καρφοβελονῶν· θέτουσιν εἰς τὴν μηχανὴν σύρματι, καὶ ὡς διὰ μαγείας ἀκολουθῶς ἐξέρχονται ἑκατὸν καὶ πλείοτεται καρφίτσαι. Ἡ μηχανὴ αὕτη κόπτει τὸ σύρμα, τὸ ἀκονίζει εἰς τὰ ἄκρα, σχηματίζει τὴν κεφαλὴν δι' ἐνὸς κτυπήματος, καὶ περνα τὰς βελόνας εἰς τὸν χάρτην.

Παρέκει ἴσταται μηχανὴ δι' ἧς μεταγίγνεται ἀπὸ ἀγγεῖου εἰς ἀγγεῖον ὁ οἶνος· ἑτέρα μηχανὴ βουλώνει τὰς μποτίλιας, καὶ ἄλλη κατόπιν τὰς ξεβουλώνει· ἑτέρα μηχανὴ ὀλίγον ἀπωτέρω προετοιμάζει καὶ κατασκευάζει τὰ πώματα.

Ὅ,τι ὅμως διασκεδάζει τοὺς θεατὰς εἶναι ἡ πρίονη δι' ἧς κατασκευάζονται διάφορα καλλιτεχνήματα. Τίθεται πρὸ τοῦ πρίονος τεμάχιον ξύλου χονδροῦ ὡς ὠν ὄρνιθος. Ὁ πρίων εἰσδύει εἰς τὸ ἐσωτερικόν, διατρέχει πλειστάκις τὸ σῶμα τοῦ ξύλου καὶ κατὰ διαφόρους διεσπάρ-

σεις, μεθ' ὃ παρουσιάζονται 5 ἢ 6 τεμάχια ἔχοντα διάφορον σχῆμα· τὸ μὲν εἶναι ἀνάκλιντρον, ἕτερον τράπεζα, καὶ ἄλλο κάθισμα κτλ. Ἀπαντα ταῦτα τὰ τεμάχια συναρμολογούμενα παρουσιάζουσιν ἐν ἰδιαίτερον σχῆμα, ἐν τραπέζιον λ. χ., ἐν ἀνάκλιντρον κτλ. καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ ἐν εἶδος ἐκ τῶν λεγομένων παιγνιδίων τῆς ὑπομονῆς. Πωλεῖται ἀντὶ 1 1/2 φράγκου, ἀλλ' ἡ τιμὴ τοῦ ἐθεωρεῖτο ὑπερβολικὴ.

Περίεργος ἐπίσης εἶναι καὶ ἡ κατασκευάζουσα τὰς χαρτίνους σακκούλας (τῶν παντοπωλῶν κτλ.) μηχανή. Θέτουσι πρὸ τῆς μηχανῆς ταύτης κύλινδρον χάρτου· ἀρχεται ἡ ἐργασία· ὁ χάρτης κόπτεται, τίθεται ἡ κόλλα, συγκολλῶνται τὰ μέρη καὶ μετ' ὀλίγον ἐξέρχονται ἑτοιμα τὰ σακκίδια.

Κομφότατα βαγόνια ἑκατοστομέτρων τινῶν κινούνται διὰ συστήματος μικροσκοπικῶν τινῶν ἀτμομηχανῶν λειτουργουσῶν μετ' ἀξιοθαυμάστου ἀκριβείας. Ἐρχόμεθα εἰς τὰς πλεετικὰς μηχανὰς, τὰς ξαντικὰς κτλ. Εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον κατατάσσομεν καὶ μικρὰν τινα μηχανὴν ἀξίαν ἰδιαίτερας προσοχῆς. Εἶναι ἡ παγκόσμιος πλέκτρια. Κατασκευάζει κάλτσας, ἐσώδρακα, δαντέλλας κτλ. Εἶναι θησαυρὸς ἀνεκτίμητος διὰ τὰς μητέρας.

Ἡ ἐπομένη σημείωσις εὐμενῶς ἐχορηγήθη ἡμῖν ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθῆναις διεσπάρσεως τοῦ Σιδηροδρόμου. Σ. τ. Δ.

ΚΙΝΗΣΙΣ ΠΑΘΟΥΣΜΟΥ

διὰ τοῦ σιδηροδρόμου μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. [Ἦρξατο τῶν ἐργασιῶν τοῦ τῇ 1 Μαρτίου 1869, ἡγορήσθη δὲ τῇ 20 Δεκεμβρίου 1873 ὑπὸ τῆς «Τραπέζης τῆς Βιομηχανικῆς Πίστεως τῆς Ἑλλάδος» καὶ ἄλλων ἐλλήνων τεφαλαίουχων.]

Ἀθηνῶν καὶ Φαλήρου

1869.— 665 831
1870.— 817 875
1871.— 798 724
1872.— 844 487
1873.— 1 003 696

Ἀθηνῶν

Φαλήρου

1874.— 969 412 473 940
1875.— 1 084 239 220 470
1876.— 1 098 418 226 225
1877.— 985 506 206 9006

α-ἐξ ὧν Α' θέσ. 59 420 6-ἐξ ὧν Α' θέσ. 92 425
Β' » 274 446 Β' » 414 775
Γ' » 654 640

Αἱ Γινώμαι τοῦ Δε-λα-Ροσφουκῶ, περὶ ὧν μετὰ τινος ὑπερβολῆς κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἐβεβαίοντο ὁ Βολταίρος ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει μὴ εἰσεύρων ταύτας ἐκ στήθους, εἰσὶν ἐν τῶν ἀξιολογωτάτων μνημείων τῶν ἡθῶν καὶ τῶν γραμμάτων τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἤματι ἐκείνῃ συγγραφεὺς. Ὁ Φραγκίσκος δ' Ε', δούξ Δε-λα-Ροσφουκῶ, πρίγκιψ τοῦ Μαρσιλλιάκ, γεννηθεὶς τῷ 1613 καὶ ἀποθανὼν τῷ 1680, ἔζησεν ἐν ἐποχῇ χρυσίμῳ καθ' ἣν τὰ γαλλικὰ ἦσαν ἔκλυτα καὶ ὁ ἐθνικὸς βίος ὀφίστατο εἰδὸς τι ζυμώσεως. Ἡ ἰσχὺς τῶν ἀρχόντων σχεδὸν τέλειον κατασυντριβεῖσα ἐπὶ τοῦ καρδινάλιου Ρισελιέ, μετὰ τὸν θάνατον τούτου, ἐπὶ τῆς ἀντιβασιλείας Ἀννης τῆς Αὐστριακῆς, ἀνέκυψε μικρὸν καὶ ἐ-

1. Νῆαι 1869.

πανέλαβε τὴν κατὰ τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας πάλιν· ἀλλὰ τὸ κομματικὸν πνεῦμα εἶχον ἀντικαταστήσει πατριστατικὰ μηχανορραφίαι καὶ βραδουρίαι. Αἱ Γυνῶμαι, γὰρ φεῖσαι ὑπὸ τὴν ἐπὶ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως, ἀπεικονίζουσιν ἄριστα τὴν γαλλικὴν κοινωνίαν τῆς 12' ἑκατονταετηρίδος.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο μετεφράσθη ἑλληνιστὶ ὑπὸ τοῦ ἀειμνήτου φιλέλληρος Βρυνέ δὲ Πρέλ καὶ ἐξεδόθη ἐν Παρίσι τοῦ 1828. Ἀλλ' ἡ μετάφρασις αὕτη, τὸ πρῶτον δοκίμιον οὕτω τοῦ ἐντρισετάτου ἀκολούθως περὶ τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν καταστάντος διασήμου ἑλληνιστοῦ, εἶνε ἡκιστα ἀκριβὴς καὶ περὶ τὴν γλῶσσαν πλημμελεστάτη. Ἐνομίσαμεν οὖν εὐαρεστοῦμεν τοῖς ἀναγνώσταις τῆς Ἑστίαις παρέχοντες αὐτοῖς ἑτέραν μετάφρασιν, ἣν οὐφειλομένους εἰς τὸν γλαφυρὸν κάλαμον τοῦ κ. Γ. Ζωχιού, ὅστις μετὰ σπανίας ἐπιτυχίας κατώρθωσε νὰ ὑπερνήκησιν τὰς δυσχερείας, ἃς ἀνὰ πᾶν βῆμα παρουσιάζει ἡ εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀπόδοσιν λεπτοτάτων τινῶν ἐκφράσεων οὐ μόνον ἄλλης γλώσσης, ἀλλὰ καὶ ἄλλης ἐποχῆς.

Σ. τ. Δ.

Γινώμαι καὶ σέψαις ἡθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ ΛΑ ΡΟΣΦΟΥΚΩ

Ὡς περὶ πολλῶν τῶν ἀνθρώπων αἱ ἀρεταὶ κεκοσμημέναι εἶναι καίαι.

1.

Πολλάκις νομίζομεν ἀρετὴν τὸ ὑπὸ τῆς τύχης ἢ τῆς ἀνθρωπίνης τέχνης σοφῶς διασκευασθὲν ποικίλων πράξεων καὶ ποικίλων συμπερὸν τῶν συγκροτήμα. Οὐχὶ δὲ πάντοτε ἐξ ἀνδρείας οἱ ἄνδρες εἶναι ἀνδρεῖοι καὶ αἱ γυναῖκες ἐξ ἀγνείας ἀγναί.

2.

Ἡ οἷσις εἶναι ὁ πρῶτος καὶ μέγιστος τῶν κολάκων.

3.

Τῆς φιλαυτίας τὰ διανοήματα εἶναι ἀνεξερευνήτα.

4.

Πολυτροπώτατον ἡ φιλαυτία.

5.

Οὔτε τῶν ἡμετέρων παθῶν οὔτε τοῦ ἡμετέρου βίου ἡ διάρκεια ἀπὸ ἡμῶν ἐξαρτᾶται.

6.

Πολλάκις τὸ πάθος ἀναδεικνύει, μωρὸν μὲν, τὸν ἐπιδειξιώτατον τῶν ἀνθρώπων, ἐπιδειξίους δὲ τοὺς μωροτάτους.

7.

Τὰ μεγάλα καὶ λαμπρὰ κατορθώματα, τὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐκθαμβοῦντα, ἐξιστοροῦνται ὡς προθέσεων μεγάλων ἀποτελέσματα, ἐνῶ συνήθως εἶναι δυσκόλου διαθέσεως καὶ παθῶν γεννήματα. Ὁ πόλεμος, λόγου χάριν, ὁ μεταξὺ Αὐγούστου καὶ Ἀντωνίου, ὃν ἀποδίδουσιν εἰς τὴν περὶ κυριαρχίας τῆς οἰκουμένης φιλοδοξίαν τῶν δύο αὐτῶν μεγάλων ἀνδρῶν, οὐδὲν ἄλλο ἴσως ἦτο, εἰμὴ ἐπιφθόνου ζήλου καρπός.

8.

Ὡς περὶ τὰ πάθη πειστικώτερος ῥήτωρ δὲν ὑπάρχει. Οἶονε δὲ αὐτόματον ἀποτελοῦσι ταῦτα τέχνην, κανόνας ἔχουσαν ἀπταιστούς. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἀπλούστατος τῶν ἀνθρώπων, ἂν πάθος αὐτὸν ἐλαύνῃ, πείθει εὐκολώτερον ἢ ὁ εὐγλωττότατος ῥήτωρ, ὁ πάθος ἐλεούσεως.

9.

Τὰ πάθη καὶ ἀδικίας μετέχουσιν καὶ ὑπὸ τῆς πλεονεξίας παρὰφέρονται. Τούτου δ' ἕνεκεν ἐπικίνδυνος εἶναι ἡ ἐπικράτησις αὐτῶν· πρέπει δὲ νὰ δυσπιστῇ πρὸς αὐτὰ ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὅταν ταῦτα φαίνονται λογικώτατα.

10.

Ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ διηνεκῆς τις ἐπικρατεῖ παθῶν δημιουργία· διότι ἅμα πάθος τι καταρρέουσι, σχεδὸν πάντοτε πάθος ἄλλο ἀπὸ τῶν ἐρεπίων αὐτοῦ ἀναβαίνει.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

Ὁμολογεῖται ὅτι ἡ καλλιτεχνικὴ κατασκευὴ τῶν οἰκοδομημάτων ἐμφαίνει τὸν βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ τὸν ὑπάρχοντα ἐν τινι πολιτείᾳ. Ἐπειδὴ δ' ὅμως αἱ ἀρχαῖαι πολιτεῖαι ἀντικείμενον εἶχον μᾶλλον ἐαυτὰς ἢ τὸ τοῦ πολίτου πρόσωπον, ἡ ἀνωτέρω ἀρχὴ δέον ὡς πρὸς ἐκείνας νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῶν δημοσίων μᾶλλον οἰκοδομημάτων ἢ ἐπὶ τῶν ιδιωτικῶν· καὶ τῷ ὄντι ὅτε τὰ πρῶτα ὑπερεῖχον κατὰ τὴν τέχνην καὶ τὴν σεμνότητα, ἡ πολιτεία διέτρεχε τὴν ὁδὸν τῆς προόδου καὶ τῆς δόξης, τὸν ἀντικείμενον δὲ ἡ ὑπεροχὴ τῶν ιδιωτικῶν ἐμαρτύρει τάσιν ἀτομικοῦ συμφέροντος ἐφ' ἧς οὐδέποτε εὐδοκίμησε πολιτεία ἀρχαία. Τούτου ἕνεκα βλέπομεν τὴν ὑπεροχὴν τῶν ιδιωτικῶν οἰκοδομημάτων ἀναφανισμένην πάντοτε ἐν τῇ παρακμῇ τῶν ἀρχαίων πολιτειῶν· οὕτως ἐπὶ τῆς ἐντελοῦς διαφθορᾶς τῶν Ῥωμαίων ὑπῆρχον οἰκίαι δίκην πόλεων ἐξωκοδομημέναι, ad modum urbium exaedificatae, καθὼς λέγει ὁ Σαλλούστιος, ἐπὶ δὲ τῆς ἐκπτώσεως τῶν Ἀθηναίων καὶ ιδίως κατὰ τοὺς Μακεδονικοὺς χρόνους ἦσαν τινὲς τὰς ιδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας κατασκευασμένοι, ὡς μανθάνομεν ἐκ τοῦ Δημοσθένους.

Ἐν τῇ παρακμῇ τῶν Ἀθηναίων ἔζη, ὡς πασίγνωστον, καὶ ὁ Σωκράτης· ὅπως δὲ κατὰ πάντα διεκρίνετο ὁ φιλόσοφος ἐκεῖνος τῶν συγχρόνων αὐτοῦ, οὕτω διέφερε καὶ κατὰ τὴν οἰκίαν, ἥτις μικρὰ οὕσα καὶ εὐτελής, ἀνεμίμνησκε μᾶλλον τὰς ἀρχαίας οἰκίας τοῦ Ἀριστείδου καὶ τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ ἐφαίνετο τρόπον τινὰ διαμαρτυρομένη κατὰ τῆς τάσεως τῆς συγχρόνου ιδιωτικῆς πολυτελείας. Ἡ μεγάλη δὲ αὕτη ἀντίθεσις καὶ τὸ κλέος τοῦ φιλοσόφου κατέλιπον ἡμῖν εἰδήσεις τινὰς περὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ἃς παρατιθέντες συνειλεγμένους δυνάμεθα ἐξ αὐτῶν ὡς ἐκ φιλολογικῶν ἐρεπίων νὰ παραστήσωμεν ἐν τῇ διανοίᾳ ποῖα τις ἦτο ἡ περὶ ἧς λόγος οἰκία τοῦ Σωκράτους.

Ἐν πρώτοις εὐρίσκομεν αὐτὴν μικροτάτην ὅλων τῶν ἐν Ἀθήναις οἰκίῶν, αἵτινες τότε ἦσαν πλείονες ἢ δεκακισχίλια τὸν ἀριθμὸν. Τούτου ἕνεκεν ὁ μὲν Ἀριστοφάνης ἀποκαλεῖ αὐτὴν οἰκίαν, ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ἐδίδου εἰς τὸν Σωκρά-

την μέγαν τόπον ἵνα ἐνοικοδομήσῃ οἰκίαν, ὅπερ ὅμως ἀπέβριψεν ὁ φιλόσοφος.

Ἴσως ὁ τοῦ Σωκράτους οἰκίσκος ὑπῆρχεν ὡκοδομημένος, καὶ ὃν τρόπον ἐδίδασκεν ὁ φιλόσοφος ὅτι πρέπει νὰ οἰκοδομῶνται αἱ οἰκίαι. Δηλαδὴ ὁ Σωκράτης ἐνόμιζεν ὅτι πρέπει τις νὰ οἰκοδομῇ τὰ μὲν πρὸς μεσημβρίαν ὑψηλότερα, ἵνα ὁ ἥλιος τὸν μὲν χειμῶνα μὴ ἀποκλείηται, τὸ δὲ θέρος παρέχῃ σκιάν ὑπὲρ τῆς στέγης πορευόμενος, — τὰ δὲ πρὸς ἄρκτον χαμαλλώτερα, ἵνα μὴ ἐμπιπτῶσιν οἱ ψυχροὶ ἄνεμοι.¹

Ἡ θύρα τῆς οἰκίας ἦτο λίαν μικρὰ, θύριον καλουμένη ὑπὸ τοῦ κωμικοῦ, πιθανῶς δ' ἐστέρειτο ῥόπτρου· τοῦτο ὅμως δὲν ἐξάγεται, ὡς νομίζει ὁ ἐκδότης τῶν Νεφέλων Teuffel (Λειψ. 1863) ἐκ τῶν στίχων τοῦ ποιητοῦ

τί ταυτ' ἔχων στραγγεύομαι
ἀλλ' οὐχὶ κόπτω τὴν θύραν;

διότι γινώσκουμεν ὅτι ὁ Ἀριστοφάνης χάριν γέλωτος ποιεῖ ἐνίοτε τὰ πρόσωπα ἀγροίκως κόπτοντα τὰς θύρας (ἴδε Βατράχ. σ. 38. 462). ὅθεν τὴν ἑλλειψιν τοῦ ῥόπτρου ἐδυνάμεθα μᾶλλον νὰ ὑπονοήσωμεν ἐκ τοῦ Πλάτ. Πρωταγ. 310 B, καὶ ὁ Ἱπποκράτης ὁ Ἀπολλοδώρου ἐλλῶν πρὸς τὸν Σωκράτη «ἐκρούσε τὴν θύραν τῇ βακτηρίᾳ»· ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτου οὐδὲν θετικὸν δυνάμεθα νὰ πορισθῶμεν, διότι ἡ ἐπίσκεψις ἐγένετο ἐπὶ ὄρθρου βαθέος, ὅθεν ἐν τῷ σκότει προχειροτέραν εἶχεν ὁ Ἱπποκράτης τὴν βακτηρίαν ἢ τὸ ῥόπτρον, ἂν ὑπῆρχε. Περὶ δὲ τῆς ἐλλείψεως τοῦ θυρωροῦ περιττὸς πᾶς λόγος, διότι τοιοῦτους εἶχον ἐν Ἀθήναις ὀλίγιστοι μόνον οἰκοί — οἱ κατ' ἐξοχὴν ὄλβιοι.

Ἐν τῇ αὐτῇ τῆς οἰκίας ὑπῆρχεν ὁ ιδιωτικὸς βωμὸς ἢ ἡ ἐστία τοῦ Σωκράτους, ἐν ᾗ πολλάκις εἶδον αὐτὸν θύοντα· ὡς δὲ ἡ θύρα κατὰ τὸ μέγεθος ἦτο ἀνάλογος πρὸς τὴν οἰκίαν, οὕτω καὶ ὁ βωμὸς θὰ εἶχεν ἀνάλογον λιτότητα πρὸς ἐπ' αὐτοῦ θυομένους μικρὰς ἀπὸ μικρῶν θυσίας.

Καὶ ταῦτα μὲν μᾶλλον κατ' ἐξωτερικὴν ὀψιν· περὶ δὲ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς οἰκίας ἔχομεν εἰδήσεις ἀναφερομένας μόνον εἰς τὴν ἀνδρῶντιν, ἥτοι εἰς τὸ ἐνδιαίτημα τοῦ φιλοσόφου· ἡ δὲ κυρία Ξανθίππη, ὡς σεμνὴ καὶ σώφρων Ἀττικὴ εἰσθυσία

ἔσω ἦτοχος μένειν δόμων

ἐτήρησε πάντῃ ἄγνωστα τὰ κατ' αὐτὴν. Τὸ ἐν-

1. Ταῦτα σχεδὸν νομίζει καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀ' τῶν Οἰκονομικῶν: «καὶ πρὸς εὐημερίαν δὲ καὶ πρὸς ὑγίειαν δεῖ (τὴν οἰκίαν) εἶναι εὐπνοῦν μὲν τοῦ θέρους, εὐήλιον δὲ τοῦ χειμῶνος»· εἴη δ' ἂν ἡ τοιαύτη κατάβολος οὕσα καὶ μὴ ἰσοπλάτης».

2. Ὁ Barthelémy ἐν τῇ Περιοδείᾳ τοῦ Ἀναχάρσιδος οὕτω σαφῶς ὁρίζει τὴν θέσιν τοῦ οἰκιστοῦ βωμοῦ:

«Πλείστα οἰκίαι ἔχουσιν ὀπισθεν κήπον, ἔμπροσθεν δὲ μικρὰν τινα αὐλὴν καὶ συχνότερον εἶδος τι στοᾶς, ἥτις ἀπολήγει εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας, φυλαττομένην ἐνίοτε ἐκ εὐνοῦχου τινός. Ἐκεῖ δὲ ὑπάρχει ὅτε μὲν εἰκὼν τις τοῦ Ἑρμοῦ, ἵνα διώκῃ τοὺς κλέπτας, ὅτε δὲ κύων, ἐπιφοδῶτερος ὢν τοῦ ἀγάλματος, καὶ πάντοτε σχεδὸν βωμὸς τις τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐφ' οὗ θύει ὁ οἰκοδεσπότης προσερχόμενος ἡμέρας τινάς».

διαίτημα λοιπὸν τοῦ Σωκράτους ἦτο ἐνδεὲς πάσης γραφῆς καὶ ποικιλίας, διότι αὐταὶ κατὰ τὸν φιλόσοφον «πλείονας εὐφροσύνας ἀποστεροῦσιν ἢ παρέχουσιν». Ἐν αὐτῷ ὑπῆρχεν εἰς σκίμπους, ἥτοι κλινίδιον εὐτελές, ἐφ' οὗ ὑπνωττεν ὁ μέγας τῆς Φαιναρέτης υἱός. Ὁ σκίμπος δὲ οὗτος ἦτο, φαίνεται, καὶ τὸ κάθισμα τῆς ὑποδοχῆς.

Λύχον ἀμφιβάλλομεν ἂν ἔκαθεν ὁ Σωκράτης τὴν νύκτα· τοῦλάχιστον παρὰ τῷ Πλάτῳ δεχόμενος τὸν Ἱπποκράτην ἐν βαθείᾳ νυκτὶ, ἀντὶ ν' ἀνάψῃ τὸν λύχον, ἐξανίσταται μετ' ἐκείνου εἰς τὴν αὐλὴν καὶ διαμμένει αὐτοῦ μέχρις ὅτου φῶς γίγνεται.

Ἐν τοῖς στρώμασι τοῦ σκίμποδος ὑπῆρχον καὶ τινὰ τῶν ζωφίων ἐκείνων ἅπερ ἐλύπησαν οὐκ ὀλίγους περηνγητὰς τῆς Ἑλλάδος — δηλ. κόρες, ἢ, κατὰ τὸν κωμικόν, Κορίνθιοι καὶ ψύλλαι. Μηδὲ νομίσῃ τις ὅτι ταῦτα εἶνε ὑπερβολὴ τοῦ Ἀριστοφάνους ἐπὶ σκοπῷ κωμικῷ γενομένη· τοσοῦτον πενιχρὸς καὶ ἡμελημένος ἦτο ὁ βίος τοῦ φιλοσόφου ὥστε οὐδεμίαν ὑπερβολὴν κατελίμπανεν εἰς τὸν κωμικὸν ποιητὴν.

Ὡς περὶ τὸν σκίμποντα ἴσως ἐκεῖνον ἔκειντο, ὡς τις ἄθικτος παρακαταθήκη, αἱ βλαῦται, ἥτοι τὰ ὑποδήματα τοῦ Σωκράτους, ἅπερ σπανιώτατα ἐφόρει, τὸν δὲ πλείονα χρόνον διετέλει ἀνυπόδητος. Ἐν τῷ Φαίδρῳ τοῦ Πλάτωνος 229 Α λέγει ὁ Φαίδρος πρὸς Σωκράτην: «εἰς καιρὸν, ὡς ἔοικεν, ἀνυπόδητος ὢν ἔτυχον· σὺ μὲν γὰρ δὴ αἰεὶ». Σημειωτέον ὅμως ὅτι, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τούτου τοῦ χωρίου, ἀνυπόδητοι ἐπορεύοντο καὶ ἄλλοι πολλοὶ ὅχι ἄποροι.

Οὕτω λοιπὸν εἶχεν ἡ οἰκία τοῦ Σωκράτους κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν καθ' ὅσον μανθάνομεν ἐκ τῶν ἀρχαίων. Αἱ ὀλίγαι αὐταὶ εἰδήσεις μαρτυροῦσι τὴν μικρότητα καὶ τὴν εὐτελείαν αὐτῆς καὶ τὴν μεγάλην φιλοσοφικὴν λιτότητα τοῦ Σωκράτους. Τοιαύτη δὲ οὕσα ἡ οἰκία, ἀναγκαίως ἦτο ἐλαχίστης ἀξίας· ἐν τῷ τοῦ Ξενοφώντος Οἰκονομικῷ λέγει αὐτὸς ὁ Σωκράτης: «ἐγὼ μὲν οἶμαι, εἰ ἀγαθοῦ ὄντητος ἐπιτύχοιμι, εὐρεῖν ἂν μοι σὺν τῇ οἰκίᾳ καὶ τὰ ὄντα πάντα πάνυ ῥαδίως πέντε μνᾶς». Πέντε μναὶ ἰσοδυναμοῦσι πρὸς 125 τάλληρα· ἐπειδὴ δὲ τοσοῦτου ποσοῦ ἐτιμάτο πᾶσα ἡ περιουσία τοῦ Σωκράτους, ἔπεται ὅτι ἡ οἰκία αὐτοῦ ἤξιζε τρεῖς μόνον μνᾶς (75 τάλληρα), τὴν ἐλαχίστην τιμὴν Ἀττικῆς οἰκίας.¹ Ἐντεῦθεν δὲ συνάγομεν ὅτι ἡ λοιπὴ περιουσία τοῦ Σωκράτους ἦτο ἀξία πενήτηκοντα μόνον ταλλήρων (2 μνῶν)· τοῦτο ὅμως ἀποβαίνει σχεδὸν ἀπίστευτον, διότι τότε πῶς ἐτρέφετο αὐτός, ἡ Ξανθίππη καὶ οἱ τρεῖς παῖδες αὐτοῦ; Ὁμολογεῖται ὅμως ὅτι ὁ Σωκράτης διετέλει ἐν μυσίᾳ, ὡς αὐτὸς λέγει, πενία, ἣν κυ-

1. Ἡ τιμὴ τῶν ἐν Ἀθήναις οἰκίῶν ἀνέβαινεν ἀπὸ τριῶν μέχρις 120 μνῶν, ἥτοι 8,000 ταλλήρων.

ρίως παρήγεν ἡ ἀφιλοκέρδεια καὶ ἐν γένει ὁ φιλοσοφικὸς βίος αὐτοῦ.¹

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ὁ ἀθυρόστομος ὁμοιάζει ἀσφράγιστον ἐπιστολήν, ἣν ἕκαστος δύναται ἀκόπως ν' ἀναγνώσῃ.

* * * Τὰ μυστικά ὁμοιάζουν τὰ ὑστρεΐδια, ἅτινα ἐκπνέουσιν ἅμα ἀνοιχθῶσι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τοιούτη εἶνε ἡ προσπάθεια τῶν ἀμερικανικῶν ἐφημερίδων πρὸς ταχύτεραν δημοσίευσιν τῶν εἰδήσεων, ὥστε ἡ ἀντίζηλος τοῦ «Χρόνου» τῆς Ἀγγλίας ἐφημερίς ἐν Ἀμερικῇ «New-York Herald» συντηρεῖ ταχύπλουν (yacht) 65 τόνων καὶ μήκους 30 μέτρων, ὅπερ ἐξερχόμενον εἰς τὸν Ὠκεανὸν προῦπαντᾷ εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος τὰ διευθυνόμενα εἰς Νέαν Ὑόρκην ἀτμόπλοια, καὶ λαμβάνει πρῶτον εἰδήσεις ἃς κομίζει εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ἐφημερίδος. Πλὴν δὲ τούτου κομίζει εἰς τοὺς ἐν τοῖς ἀτμοπλοίοις ἐπιβάτας ἐφημερίδας, εἰδήσεις, προγράμματα καὶ τὰ τοιαῦτα.

Οἱ ἐν τῷ ταχυπλόῳ τῆς ἐφημερίδος ἀφηγηταὶ (reporters) εἶνε ἄνθρωποι ἀκούραστοι, περίεργοι, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀδιάκοιτοι· ἐκ τοῦ ταχυπλόου πηδῶντες εἰς τὸ ἀτμόπλοιον ὕπερ πλησιάζουσι, ἐρευνῶσι τὰ πάντα καὶ τάχιστα γνωρίζουσι, τοὺς νεολόγους τοῦ καταστρώματος. Πόσοι δ' ἐκ τῶν ἐπιβατῶν δὲν εὐλογοῦσι τὸ ὄνομα τῶν ἀφηγητῶν αὐτῶν, οἵτινες ἐρχόμενοι εἰς προῦπάντησιν τῶν κομίζουσιν αὐτοῖς νωπὰς εἰδήσεις τῆς Ἀμερικῆς καὶ Εὐρώπης.

Ἀμερικανὸς τις ἱατρὸς ὀνόματι Σαμουήλ Ρόδγερ, ἐκ τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου τῆς Καλιφορνίας, γράφει ὁ «Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς», ἀνεκάλυψε τρόπον, διὰ τοῦ ὁποίου οὐ μόνον ἡ σῆψις τῶν νεκρῶν ζωϊκῶν σωμάτων ἐμποδίζεται ἐπ' ἀόριστον, ἀλλὰ καὶ ἀρξαμένη σταματᾷται ἐν τῇ πορείᾳ της, ἡ δὲ σὰρξ διατηρεῖ οὐ μόνον τὴν ἐλαστικότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν χροιάν αὐτῆς.

Ἡ μέθοδος αὕτη συνίσταται μετὰ τὴν διάτρησιν τοῦ ὀμφαλοῦ διὰ κοινῆς τινος βελόνης, εἰς τὴν διὰ κοινῆς σύριγγος ἐκχυσιν ὑγροῦ τινος, οὗτινος ἡ χημικὴ κατασκευὴ τηρεῖται μυστικῇ, εἰς τὰς κοιλότητας τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας. Τὸ ὑγρὸν τοῦτο ἐκάλεσεν ὁ ἐφευρετὴς ἁ.λ.ιηκτον (allikton), τὸ μηδέποτε λήγον, παῦον, ἥτοι αἰώνιον, ἔχει δὲ ὁσμὴν παρεμφερῆ πρὸς τὴν πίσσαν, ἐνεκα τοῦ ὁποίου τὰ δι' αὐτοῦ διατηρούμενα κρέατα (διότι καὶ πρὸς διατήρησιν ἐδώδιμων κρεάτων μετεχειρίσθη αὐτὸ ὁ κ. Ρόδγερ καὶ τὸ εὖρε τελεσφόρον) λαμβάνουσιν ὁσμὴν λίαν δριμύτην καὶ καθίστανται ἄχρηστα πρὸς

1. Ἐσταχυολ. ἐκ διατριβῆς τοῦ κ. Σ. Δ. Βάλεη, δημοσιεύσεως ἐν τῷ «Ἀθηναίῳ», παραλειφθησὶν τῶν παραπομπῶν.

βρῶσιν. Τὸ οὐσιωδέστερον ὅμως ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην εἶνε, ὅτι ἡ διὰ τοῦ ὑγροῦ τούτου διατήρησις δὲν κοστίζει περισσότερον τῶν 5 ταλλήρων, ἥτοι 25 φράγκων!

Ὁ περιώνυμος περιηγητὴς Στάνλεϋ πρότινος ἐδημοσίευσεν ἐν Λονδίῳ, παρὰ τῷ Σαμψῶν Low, τὴν λεπτομερῆ ἐκθεσιν τῶν ἐρευνῶν του ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀφρικῇ κατὰ τὸ ἔτος 1874, 1875, 1876 καὶ 1877. Τὸ μέγα αὐτὸ σύγγραμμα, φέρον τίτλον «Διὰ μέσου τῆς σκοτεινῆς ἡπείρου» σύγκειται ἐκ δύο τόμων εἰς 809 καὶ 500 σελίδων ἕκαστον, κεκοσμημένων δι' εἰκόνων κατακεχωρισμένων ἐν τῷ κειμένῳ ἢ καὶ τετυπωμένων ἰδίᾳ, πινάκων διαφόρου μεγέθους κτλ. κτλ. Ἡ γαλλικὴ μετάφρασις ὁσονούπω δημοσιεύεται ὑπὸ τοῦ Hachette.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Γάλλος ἱατρὸς ἐν τινι διατριβῇ πραγματευόμενος περὶ τῆς ὠφελείας τῶν κραυγῶν καὶ ἐν γένει τῶν κλαυθμῶν ὑποστηρίζει, ὅτι τὰ δάκρυα καὶ αἱ κραυγαὶ εἶνε δύο μέσα, δι' ὧν ἡ φύσις ἀνακουφίζει τὰς ἀλγηδόνας. Οἱ δ' ἀσθενεῖς οἵτινες ἀλγοῦντες δὲν θέλουσι νὰ κλαύσωσι νομίζοντες τοῦτο ὡς ἀνάξιον τῆς ἀνδρικῆς ἀξιότητας, θεραπεύονται πολὺ δυσκολώτερον ἐκείνων οἵτινες δὲν ἐμποδίζουσι τὰ δάκρυά των.

Ἀναφέρει δὲ ὡς παράδειγμα ἀνθρωπὸν τινὰ ὅστις ἐν διαστήματι ὀλίγων ὥρων ἡλάττωσε τὸν σφυγμὸν του ἀπὸ ἑκατὸν εἴκοσιν ἐξ εἰς μόνον ἐξήκοντα, καὶ τοῦτο διότι γινομένης ἐπ' αὐτοῦ ἐγγχειρίσεως τινος δὲν ἐκράτησεν οὔτε τὰς κραυγὰς του οὔτε τὰ δάκρυα. Ἐὰν λοιπὸν σοὶ ἐπέλθῃ ποτὲ εἴτε συμφορὰ τις εἴτε ἀλγηδὼν οἷα· δήποτε καὶ αἰσχύνησαι νὰ ἐπιδείξῃς ἐνώπιον ἄλλων τὰ κατέχοντά σε αἰσθήματα, ἀποχώρησον εἰς τὸ δωμάτιόν σου καὶ ἐκεῖ μόνος κλαύσον, στέναξον ἐν ἀνέσει καὶ ταχέως θ' ἀνακουμισθῇς. Κατὰ τὴν γνώμην δὲ ταύτην αἱ κραυγαὶ τῶν μικρῶν παιδίων δὲν πρέπει νὰ ἐμποδίζωνται, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὰ ἀφίνωμεν νὰ κλαίωσι καὶ νὰ κραυγάζωσιν ὅταν ὑποφέρωσιν ἐνόχλησιν τινὰ. Διότι ἄλλως δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ ἀσθένειά τις σπουδαιότερα, οἷον ἐπιληψία, σπασμοὶ καὶ εἴ τις ἄλλη νευρικὴ ἀταξία.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Τρόπος διατηρήσεως τῶν σταφυλῶν.

Δέσον μὲ σπάγον τὰ σταφύλια ἀπὸ τὴν ἀκραν τῶν καὶ ὅχι ἀπὸ τὸ κοτσάνι των καὶ κρέμασέ τα οὕτω, ὥστε τὸ ἐν μὲ τὸ ἄλλο σταφύλι νὰ μὴν ἐγγίζωσιν ἀλλήλα, αἱ δὲ ρόγες των νὰ μένουν κεχωρισμέναι.

Κατὰ τὸν Φραγκλῖνον τρεῖς εἶνε οἱ ἀξιόλογοι φίλοι· γράττα σύζυγος, γέρων σκύλος καὶ τὰ μετρητὰ.